БЕЛАРУСКАЯ МАЛАДЗЁЖНАЯ ГАЗЕТА

ЧЫРВОНАЯ ЧЗ ЗМЕНА

20 жніўня 1994 г.
Субота
№ 91(13808)
Кошт у розніцу 100 рублёў
Выдаецца з 1921 года

У НУМАРЫ:

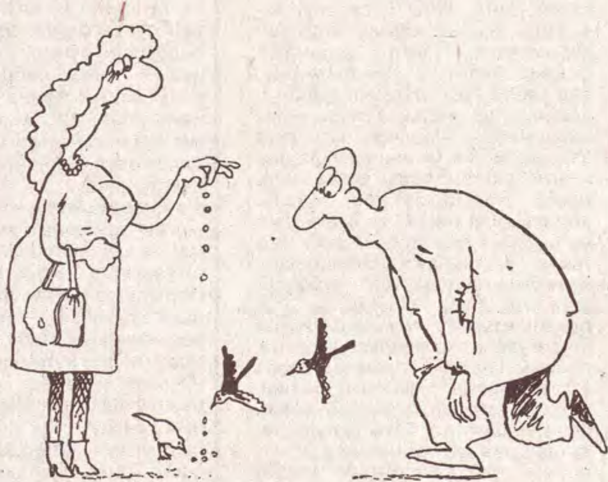
Вярхоўны Савет: большасць пераацэньвае каштоўнасці, меншасць назірае за сітуацыяй. Гутарка з Алегам Трусавым. 2

СУВОРАЎСКІ ВАЛЬС. Рэпартаж з Мінскага суворaўскага вучылішча. 2

СНЕЖНАЯ КАРАЛЕВА. Крыху пра мараль... 3

ЗДАРЭННІ І КУР'ЁЗЫ. 3

Малюе Віктар ДУБОВІК

Беларусачка.

Фота Сяргея БРУШКО.

Кур'ер "ЧЗ"

Мы за цаной не пастаім

Як паведамілі ў Міністэрстве гандлю, пасля павышэння цэн рэалізацыя малочных вырабаў па рэспубліцы скарацілася прыблізна на 20 працэнтаў, а хлебабулачных — на 10—15. Прычым, спецыялісты сцвярджаюць, што ў значнай меры гэтыя ваганні звязаны з тым, што выплата насельніцтву кампенсацый яшчэ не закончылася.

Прыкметныя змены ў сітуацыі з хлебам адбыліся толькі ў прыгранічных з Расіяй раёнах, дзе аб'ёмы рэалізацыі знізіліся ў 1,5—2 разы. Дарэчы, менавіта такога эфекту і імкнулася дабіцца кіраўніцтва рэспублікі.

50 пытанняў: гэта многа ці мала?

На маючую адбыцца сесію Вярхоўнага Савета плануецца вынесці да пяцідзесяці пытанняў. Аб гэтым паведаміў намеснік кіраўніка парламента рэспублікі Уладзімір Русакевіч.

Мяркуецца, што сярод першых парламентарыі абмяркуюць праекты заканадаўчых актаў аб выбарах, аб Кабінеце міністраў, аб удасканаленні сістэмы мясцовага самакіравання. Ключавое месца ў рабоце сесіі адводзіцца абмеркаванню праграмы надзвычайных мер па вываду эканомікі рэспублікі з крызісу, якую прапануе для абмеркавання народных выбраннікаў Прэзідэнт рэспублікі.

Грамадзян Літвы запрашаюць на рэферэндум

27 жніўня 1994 года ў Літоўскай Рэспубліцы праводзіцца рэферэндум "Аб незаконнай прыватызацыі, абясцэненых укладах, акцыях і парушанай праваахове". Як інфармуе пасольства Літоўскай Рэспублікі, грамадзяне Літвы, якія пастаянна пражываюць у Беларусі, маюць магчымасць галасаваць па пошце. Запоўнены бюлетэнь павінен быць адпраўлены ў адрас пасольства не пазней чым 27 жніўня.

Грамадзяне Літоўскай Рэспублікі, якія будуць знаходзіцца ў Беларусі ў дзень рэферэндуму, могуць прыняць удзел у галасаванні з 9 да 19 гадзін па адрасу: г.Мінск, вул.Варвашэні, 17, пасольства Літоўскай Рэспублікі.

Авіятары запрашаюць на свята

Уласнымі вачамі ўбачыць паветраныя баі на суперсучасных самалётах 4-га пакалення СУ-27 і МІГ-29, СУ-24 і СУ-25 даводзілася далёка не кожнаму. Цяпер у любога жадаючага ёсць такая магчымасць. Упершыню 21 жніўня ў Дзень Паветранага флоту ваенныя авіятары гасцінна адчыняць вароты КПП яшчэ зусім нядаўна наглуха закрытага для пабочных асоб стратэгічнага ваеннага аэрадрома "Мачулішчы" пад Мінскам.

Камандаванне ВПС Узброеных Сіл Беларусі, лётчыкі, штурманы, тэхнікі, спецыялісты наземных службаў запрашаюць мінчан, гасцей беларускай сталіцы прыняць удзел у авіяцыйным свяце.

Унікальныя стужкі

Шаснаццаццю унікальнымі кінастужкамі папоўніўся рэспубліканскі архіў кіна-фотадакументаў.

Здымкі, зробленыя на тэрыторыі Беларусі ў розныя часы, даюць магчымасць зрабіць экскурс у гісторыю і ўбачыць, напрыклад, расійскага імператара Мікалая II на парадзе войск у Бабруйску, унікальныя помнікі архітэктуры, цяпер разбураныя часам і бяздумным гаспадараннем, Беларусь даваенную і дарэвалюцыйную.

Падатак на... колы

Аўтамабільныя "заказнікі" з'явіліся ў Оршы. На некаторых плошчах і асобных участках вуліц цяпер нельга прыпаркаваць машыну, не заплаціўшы за гэта тысячу рублёў — сотую частку мінімальнай зарплаты.

Такім чынам гарадскія ўлады вырашаюць дзве задачы: у Оршы будзе крыху менш выхлапных газаў і крыху больш бюджэтных сродкаў.

БЕЛІНФАРМ.

Біблейскі інстытут

хутка будзе юрыдычна зарэгістраваны на Беларусі.

Гэтая навучальная ўстанова Саюза евангельскіх хрысціян-баптыстаў Беларусі па колькасці студэнтаў займае сёння першае месца сярод евангельскіх вышэйшых навучальных устаноў былога Саюза. Біблейскі інстытут будзе выдаваць выпускнікам пасведчанні аб вышэйшай адукацыі. Узрост студэнтаў пакуль не абмежаваны. Тэрмін навучання — тры гады, на працягу якіх вернікі авалодваюць шаснаццацю багаслоўскімі дысцыплінамі. З восені Біблейскі інстытут адкрывае новы факультэт — музычны, выкладаць на якім будуць дырыжоры, харавікі, вакалісты кансерваторыі. Факультэт будзе рыхтаваць дырыжораў для царкоўных хораў і кіраўнікоў аркестраў. А яшчэ адной вышэйшай навучальнай установай, якую збіраецца заснаваць Саюз ЕХБ, стане Біблейская семінарыя.

Наталля ВАЛАКІДА.

Здзівілі нават журналістаў

Як вядома, здзівіць журналістаў немагчыма, бадай, нічым. Аднак, гэта ўдалося фірме "Белфорт", якая запрасіла дзелавых людзей Віцебска і журналістаў мясцовых газет на сваю прэзентацыю.

Ды і як не здзівіцца, напрыклад, рызографу, які з хуткасцю 130 копій у хвіліну можа друкаваць і на паштовых канвертах, і на тоўстым кардоне? Перад гасцямі выступіў дырэктар фірмы Раман Вольфсан.

Уладзімір МІХНО.

"Мой родны горад..."

Вялікая група старшакласнікаў сярэдняй школы № 7 Оршы на працягу некалькіх тыдняў добраўпарадкавала вуліцы, скверы, помнікі роднага горада.

Школьнікі не толькі прынеслі карысць, але і зарабілі каля 4 мільёнаў рублёў.

Ісак КОГАН.

Агонь нарабіў шкоды

Гарачае, сухое лета прынесла шмат клопатаў работнікам лясной гаспадаркі Асіповіцкага раёна.

Толькі за апошні час тут адбылося больш чым 40 пажараў на плошчы каля 223 гектараў, з якіх 7 — на тарфяніках. Дзякуй Богу, пажарнікам дапамаглі дажджы...

Іван СЦЯПУРА.

Ільіч таксама цыгарэты не паважаў...

У калектыўным дагаворы паміж праўленнем і прафкамам адной з самых заможных у Лельчыцкім раёне гаспадарак — калгасе "Шлях Ільіча" — з'явіўся пункт аб матэрыяльным заахвочванні тых, хто не паважае цыгарэтнага дыму.

Грашовыя прэміі за захаванне ўмоў дамоўленасці атрымаў кожны другі член арцелі.

Алесь ЛАРЫЁНАЎ.

Курсы валют на 19 жніўня:

	Даляр ЗША		Ням. марка	
	Скупка	Продаж	Скупка	Продаж
"Комплекс"	—	—	—	—
"Прыор" (не працуе)	26300	27000	16800	17400
"Пошук"	—	26800	—	16750

ШКОЛА ДЭМАКРАТЫІ

"Дзелавыя" гульні

Палітыкамі робяцца не толькі на плошчах

□ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

Грамадства стамілася ад непрафесіяналаў. І болей за ўсё ад непрафесіяналаў у палітычных кіруючых сферах. Сёлета адчыніла дзверы вышэйшая навучальная ўстанова, якая будзе загартоўваць палітолагаў прыкладнога профілю, гэта значыць, прафесіянальных палітыкаў. На пытанні нашага карэспандэнта адказвае дэкан Акадэміі парламентарызму і прадпрымальніцтва, доктар філасофскіх навук, прафесар Аляксей Іванавіч ОСІПАЎ.

— Хто выкладае ў акадэміі?

— Самыя кваліфікаваныя выкладчыкі з розных ВНУ: БДУ, Нацыянальнай акадэміі гуманітарных навук, Політэхнічнай акадэміі, Эканамічнага, Лінгвістычнага, Педагагічнага універсітэтаў. Мы рыхтуем палітолагаў-менеджэраў, спецыялістаў менавіта прыкладнога профілю, таму што ва універсітэце таксама выкладаюць паліталогію, але тэарэтычнага накірунку.

— А ці будуць выкладаць палітыкі-практыкі?

— Безумоўна. У нас добрыя стасункі з рознымі палітычнымі партыямі, рухамі, і яны ўжо цяпер прапаноўваюць нам дапамогу.

— Якія курсы прадугледжвае падрыхтоўка палітолагаў-практыкаў?

— З чыста прыкладных курсаў такія, як сучасны парламентарызм, палітычныя партыі, арганізацыя і правядзенне перадвыбарчых кампаній, палітычныя працэсы, палітычныя сцэнарыі, інфармацыйна-аналітычная база прыняцця палітычных рашэнняў, палітыка і мараль, культура палітычнага дыялога, палітычная псіхалогія, канфліктalогія, дзелавыя гульні і інш. Я думаю гэтага дастаткова, каб убачыць, што гаворка ідзе не аб акадэмічным профілі, а аб чыста практычным.

— Якія іспыты трэба здаць, каб вучыцца на прафесіянальнага палітыка?

— Пакуль мы не планавалі іспытаў, будуць суразмовы па замежнай мове і матэматыцы. Будуць тэстыраванні, па-першае, на агульнаінтэлектуальнае развіццё і, па-другое, на ўзровень камунікабельных і арганізатарскіх здольнасцей. Вось такі прынцып адбору.

— Калі ў акадэмію прыйдуць паступаць малады народнафронтавец і малады камуніст (натуральна, на суразмовах гэта высветліцца), каму будзе аддадзена перавага?

— Мы вышэй за палітычныя прыхільнасці. Зразумела, у кожнага з выкладчыкаў могуць быць свае сімпатыі, але на прынцыпе адбору гэта не адбіваецца, мы адкрытыя для ўсіх палітычных партый, і было б няблага, каб у нас былі студэнты розных палітычных поглядаў, такім чынам мы б у рамках нашаи акадэміі адпрацоўвалі мадэль цывілізаванага дэмакратычнага суіснавання. Гэта нам сёння вельмі неабходна.

— На якія дзяржаўныя пасады можа разлічваць ваш выпускнік?

— Размеркавання ў нас, натуральна, няма, і выпускнікі нашы будуць працаваць, выкарыстоўваючы веды, атрыманыя ў акадэміі, на ўсёй палітычнай прасторы рэспублікі. З цягам часу будзе стварацца і ўмацоўвацца інстытут шматпартыйнасці з адпаведнымі структурамі, патрэбны будуць спецыялісты, прафесіяналы для працы ў арганізацыйных структурах палітычных партый і рухаў. Зразумела, не прадугледжваецца, што яны будуць старшынямі партый, але ў апараце неабходны спецыялісты, якія забяспечаць сувязь з электаратам, з органамі ўлады, возьмуць на сябе прафесійнае правядзенне выбарчай кампаніі і г.д. Будуць працаваць нашы выпускнікі і ў органах улады, выканаўчай і прадстаўнічай, у Саветах ці муніцыпалітэтах. Заканадаўчай уладзе таксама патрэбны кваліфікаваныя кансультанты, рэферэнты. Прадпрымальніцкія структуры адчуваюць недахоп у дарадчыках па палітычных пытаннях. Мы плануем правядзенне практыкі ў працэсе навучання.

— Студэнты, якіх вы ўжо набралі, гэта па ўзросту маладыя людзі?

— У асноўным, так. Многія адразу пасля школы. На жаль, я вымушаны канстатаваць, што пакуль не зусім спраўдзіліся разлікі на людзей, якія ўжо працуюць у палітычных партыях, тут мы не атрымалі вялікай плыні абітурыентаў. За выключэннем Народнага руху Беларусі, які нам прапанаваў трох чалавек. Усе астатнія нашы партыі апынуліся ў фінансавай цяжкасці. Я асабіста звязваўся і з партыяй Дабравольскага, і з сацыял-дэмакратамі, і з Народным фронтам, але... Як кажуць, былі б рады, ды грошай няма.

— Ці ёсць шанц паступіць у маладога чалавека, які ўжо заявіў пра сябе ў палітыцы (напрыклад, удзельнік клуба маладых палітыкаў «Залатая дзесятка»), але які не мае сродкаў для навучання?

— Я выйшаў на "Залатую дзесятку", быў на тэлебачанні, абзваніў па спісу ўсіх удзельнікаў, сустракаўся з Юрам Кірылавым. Для яго я знайшоў спонсара, але справа ў тым, што ў Юры ўжо закончаная вышэйшая адукацыя, і невядома, ці набяром мы такую групу.

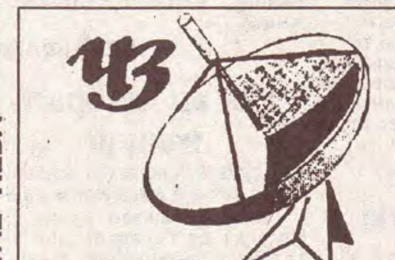
— Ці вучаць прамоўніцкаму майстэрству ў акадэміі? З вопыту прэзідэнцкіх выбараў мы ведаем, як гэта важна.

— Безумоўна. Ёсць курсы "Асновы прамоўніцкага майстэрства", "Бытавыя зносіны", "Дзелавое пісьмо і карэспандэнцыя", "Дыпламатычны этыкет і пратакол".

— Якое вызначэнне больш падыходзіць да акадэміі: прэстыжная, элітарная, ідэалагічная?

— Не першае, не другое, не апошняе. Я ўвогуле не аматар розных ярлыкоў. Скажам так: мы рыхтуем прафесіяналаў. Што тычыцца элітарнасці, то ўсе недзяржаўныя платныя ВНУ можна назваць элітарнымі, бо з-за матэрыяльнага боку справы такія ВНУ не ўсім даступныя. Хаця сёння ўжо ёсць платныя аддзяленні ў дзяржаўных навучальных установах. Пра прэстыжнасць пакуль казаць рана, мы павінны гэтага вызначэння яшчэ дабіцца. У першы год авансіраваць прэстыжнасць было б нясціпла. Ідэалагічныя ж моманты, я спадзяюся, ніяк не будуць уплываць на навучальны працэс і на адносіны выкладчыкаў да студэнтаў. Мы будзем ствараць мадэль цывілізаванага супрацоўніцтва па-рознаму палітычна-арыентаваных людзей.

ДЗЕВЯТАЕ НЕБА

"Еўраньюс"

Жалобная сустрэча

Міністры замежных спраў краін НАТА сабраліся ў Бруселі для ўдзелу ў жалобнай цырымоніі з нагоды смерці генеральнага сакратара гэтай арганізацыі Манфрэда Вернера.

Пад час афіцыйнай сустрэчы мяркуецца таксама разгледзець пытанне аб прадухіленні кантрабанды расійскіх ядзерных матэрыялаў.

З ног – на галаву...

У ЗША праведзена апытанне наконт адносін амерыканцаў да палітыкі прэзідэнта Клінтана.

Толькі 44 працэнты апытаных выказаліся станоўча, у той час, як супраць выступіў 51 працэнт. Гэта тым больш дзіўна, што ў такім жа апытанні тыдзень таму лічбы былі амаль тыя ж, толькі з дакладнасцю наадварот — 52 — "за" і 44 — "супраць".

"Уорлднэт"

Прэзідэнцкае абвяржэнне

Прэзідэнт Югаславіі Мілашэвіч выступіў супраць абвінавачвання баснійскага ўрада ў тым, што, нягледзячы на аб'яўленае Югаславіяй эмбарга, яна, тым не менш, прадаўжае ўзбройваць баснійскіх сербаў.

Сустрэча лідэраў

У Каіры праходзіць сустрэча прэзідэнта Егіпта Хосні Мубарэка з Іцхакам Рабінам.

У цэнтры ўвагі гэтых перагавораў шляхі ўрэгулявання блізкаўсходняга крызісу на сірыйскім, ліванскім і іарданскім напрамках.

"Экалагічны рэйс"

З мыса Канаверал стартаваў амерыканскі карабель шматразовага карыстання "Эндэвор".

"TV-5"

Галоўная задача 10-дзённага палёту — прадаўжэнне вывучэння экалагічнай сітуацыі на нашай планеце.

Некаранаваны кароль

У Мемфісе шматлікія прыхільнікі караля рок-н-рола Элвіса Прэслі адзначылі гадавіну яго смерці.

Як вядома, сам Элвіс не вельмі любіў увагу іншых музыкантаў. У сувязі з гэтым было б цікава даведацца пра яго рэакцыю на рашэнне яго дачкі Мары-Ліз выйсці замуж за Майкла Джэксана.

ПАВЕДАМЛЕННІ, АТРЫМАНЫЯ ПА КАНАЛАХ СПАДАРОЖНІКАВАЙ СУВЯЗІ "ЧЫРВОНАЙ ЗМЕНЫ"

Дзяжурныя па выпуску перакладчык Андрэй СІДАРАЎ, рэдактар Павел СІМАНАЎ.

БІЗНЕС-КЛАС

Вядучая рубрыкі Вера ПАЛЯКОВА

Тэл. 68-28-32

Прыватызацыя нарошчвае тэмп

За мінулы год у Беларусі было прыватызавана 140 дзяржаўных прадпрыемстваў. У 1994-м ужо акцыяніравана 19 буйных прадпрыемстваў, сярод якіх Мазырскі нафтаперапрацоўчы завод, Лідсельмаш, завод газавай апаратуры ў Навагрудку, Мастадрэў, Віцебскі панчошны камбінат.

Працягваецца акцыяніраванне Гродзенскага ВА "Азот", якое павінна скончыцца да наступлення 1995 года. Як вядома, Мінск трымае першынства ў прамысловай прыватызацыі рэспублікі. Ужо некалькі гадоў існуе АТ "Прамень", у мінулым годзе раздзяржаўлены завод халадзільнікаў, а на пачатку бягучага — кандытарская фабрыка "Камунарка" і завод ацяпляльнага абсталявання. Усяго за першую палову 1994 года ў сталіцы Беларусі акцыяніравана 29 прадпрыемстваў. Ды наогул па рэспубліцы ў гэтым годзе павінна быць раздзяржаўлена і акцыяніравана 370 заводаў і фабрык, што амаль удвая больш мінулагодняга.

Тым не менш у праграме па прыватызацыі на бягучага год няма ніводнага завода вайсковай прамысловасці, што зараз праводзяць канверсію. Не надышоў час казаць і аб прыватызацыі такіх сапраўдных гігантаў індустрыі як аўтамабільны і трактарны заводы. Па ўсяму відаць, тут патрэбна асобная пастанова Савета Міністраў рэспублікі, нягледзячы на тое, што падрыхтоўчая праца да прыватызацыі на гэтых заводах ужо вядзецца.

Вучыцца трэба на чужых памылках

На думку прэзідэнта Беларускага Саюза прадпрымальнікаў і арандатараў Макса Куняўскага, правал акцыянернага таварыства "МММ" ніякім чынам не адаб'ецца на беларускім рынку каштоўных папер. У эксклюзіўным інтэрв'ю карэспандэнту БЕЛІНФАРМа ён сказаў:

— Гісторыя з "МММ" паслужыць добрым урокам і пакупнікам каштоўных папер, і фірмам, якія займаюцца такім бізнесам. Законным, зразумела. Аб законнасці і хацелася б сказаць некалькі слоў. Я думаю, што беларускія прадпрымальнікі, улічваючы расійскі вопыт, будуць працаваць у тым накірунку, каб урад і парламент стваралі нарматыўныя акты, якія цывілізавана рэгулявалі б рынак каштоўных папер. Безумоўна, шкада людзей, якія ўклалі грошы ні ў што, дакладней, у нечую кішэню. Аднак карысць ад таго, што адбываецца, змяншаць не трэба. Гэта своеасаблівы сігнал. Для таго, каб не было шарлатанства сярод сумленных прафесіяналаў, неабходна папярэджваць яго з'яўленне адпаведнымі законамі. Акрамя таго, "навучаныя" кліенты цяпер будуць больш уважлівымі, а прадаўцам прыйдзецца даваць сур'ёзныя гарантыі, каб пераканаць іх у карысці куплі акцый.

Вера ГРАКОВІЧ.

Дарэчы...

Акрамя ўсіх прэтэнзій да АТ "МММ" з боку Дэпартамента падатковай паліцыі з'явілася прэтэнзія і Вікторыі Руфо "за несанкцыяніраванае выкарыстанне яе вобраза" ў рэкламе МММ. Больш таго, верагодна, што да гэтага далучыцца іск за выкарыстанне гандлёвай маркі ад аднайменнай амерыканскай карпарацыі Minnesota Manufacturing Mining (MMM), бо расійскае МММ атрымала на Захадзе вельмі шырокую негатыўную рэкламу.

Аднак, няма ліха без дабра. Паводле ацэнак некаторых спецыялістаў, сродкі, якія МММ прыцягнула да спекулятыўнай гульні, складаюць некалькі трыльёнаў рублёў. Выключаныя такім чынам са спажывецкага рынку гэтыя грошы адыгралі станоўчую ролю ў зніжэнні інфляцыі ў Расіі.

АКТУАЛЬНАЕ ІНТЭРВ'Ю

Вярхоўны Савет: большасць пераацэньвае каштоўнасці, меншасць назірае за сітуацыяй

☐ Лілія ГРЫНЯВЕЦКАЯ, "ЧЗ"

З-за ліхаманкавай прэзідэнцкай гонкі і хуткай змены выканаўчай улады, у цяні апынулася заканадаўчая ўлада і яе вышэйшы орган — парламент. Які сёння ў ім расклад сіл, хто грае "першую скрыпку", ці будуць датэрміновыя парламенцкія выбары на Беларусі — пра гэта наша гутарка з народным дэпутатам, старшынёй Беларускай сацыял-дэмакратычнай грамады Алегам Анатольевічам ТРУСАВЫМ.

— Да нядаўняга часу дырэктарскае лобі, ці, як яго называлі, «партыя прэм'ера», было самым уплывовым у нашым парламенце. Сітуацыя змянілася. Хто зараз вызначае палітыку?

— Зараз на гэтае пытанне не так проста адказаць, таму што на апошняй сесіі парламент знаходзіўся ў стадыі разгубленасці. Прапрэм'ераўскае лобі з трэскам прайграла выбары і цяпер залечвае раны. Я думаю, толькі ў верасні, калі пачнецца сесія, мы зможам правільна адказаць на гэтае пытанне. Сітуацыя ў парламенце сёння складваецца наступным чынам: тыя, хто падтрымліваў Кебіча, адышлі назад і чакаюць, што будзе, тыя, хто падтрымліваў Лукашэнку, дзеляць партфелі (іх не так багата — 50—70 дэпутатаў); вядома, і апазіцыя нікуды не дзелася, засталася. Мы адсочваем сітуацыю і не збіраемся танчыць на задніх лапках перад новай уладай. Я лічу, што цяпер у парламенце адбываецца пераацэнка каштоўнасцей, да 27 верасня гэта будзе зроблена, і мы ўбачым сітуацыю зусім іншую. Пэўнага парламенцкага раскладу яшчэ няма, але да восені ён будзе зроблены.

— Як вы лічыце, Вярхоўны Савет у сённяшнім складзе — гэта кішэнны парламент для прэзідэнта?

— Не, гэта не кішэнны парламент, а парламент, які можа паказаць сілу, калі захоча. Сітуацыя з Дзмітрыем Булахавым гэта прадэманстравала. Праз гэты парламент наўрад ці можна правесці ўсё, што хоча прэзідэнт, асабліва, калі гэта будзе кранаць непасрэдна тых людзей, якія працуюць у парламенце, — тое ж самае дырэктарскае лобі, ці калгасны корпус. Тут ніякіх ілюзій не трэба мець.

— Ці будуць датэрміновыя парламенцкія выбары на Беларусі?

— Думаю, што не. Хутчэй за ўсё, выбары будуць па Канстытуцыі дзесьці зімой альбо ўвесну наступнага года. Напэўна, з кожным месяцам адтэрміноўкі парламент усё больш і больш будзе ў апазіцыі да прэзідэнта, і гэта звычайная з'ява.

— Агульнараспаўсюджанае меркаванне, што наша эканоміка менавіта таму і апынулася ў загоне, што не праводзіліся радыкальныя рэформы. Якая тут доля віны парламента?

— Цяжка сказаць. Група "Беларусь" — яна ж і група саўмінаўскіх чыноўнікаў Вячаслава Кебіча. Многія дэпутаты займалі адказныя пасады ў кабінеце Кебіча. Таму віна тут калектыўная. І ўсё ж, на маю думку, галоўная віна не парламента, а ўрада. Не парламент кіраваў урадам, а ўрад парламентам.

— Неўзабаве прыйдзе час падводзіць вынікі работы гэтага парламента. Якія рашэнні вы маглі б назваць дасягненнямі?

— У першую чаргу — дасягненне незалежнасці нашай рэспублікай, бо незалежнасць — гэта такая каштоўнасць, якую можна ацаніць толькі з цягам часу, яе немагчыма ацаніць цалкам на працягу аднаго дня ці пяці гадоў, і тое, што гэты парламент зрабіў нашу краіну незалежнай— гэта яго самае галоўнае дасягненне. На гістарычным пераломе ўпершыню Беларусь не падзялілі суседзі, яна засталася ў сваіх межах і, самае галоўнае, нягледзячы на ўсе перыпетыі, у нас не было праліта ні адной кроплі крыві, не дайшло да грамадскага супрацьстаяння, такога, як у Расіі, напрыклад. Гэта таксама ў нейкай ступені заслуга парламента, большасць якога была больш-менш баязлівай, а меншасць не давала большасці рабіць усё, што тая хацела, і такім чынам нейкі баланс сіл захоўваўся. І тое добра, што выбары прэзідэнта ў нас адбыліся — самыя позмнія прэзідэнцкія выбары на абшарах былога СССР. Гэта таксама дасягненне, бо тыя выбары, якія нам хацеў навязаць Кебіч, каб прэзідэнт выбіраўся ў парламенце, гэта была б бяда для дзяржавы, напэўна, яе б ужо і не існавала. А так, нягледзячы на ўсе хібы, сфарміраваны касцяк незалежнай дзяржавы, амаль усе атрыбуты зроблены і, я думаю, што напрыканцы тэрміна дзейнасці гэтага парламента і валюта з'явіцца — апошні атрыбут незалежнасці. Ён практычна ўжо ёсць, акт дэнамінацыі — гэта першы крок да абмену "зайцоў" на сапраўдную валюту.

— Якім будзе склад наступнага парламента?

— Хутчэй за ўсё гэты склад будзе вельмі нестабільным, там не будзе яўнай большасці, такой, як была ў цяперашнім, там будуць самыя розныя людзі. Верагодна, многа папулістаў, якія пастараюцца наабяцаць выбаршчыкам усё, што можна. Думаю, што колькасць прыхільнікаў БНФ і Грамады павялічыцца. Мне здаецца, значна зменшыцца колькасць былой кебічаўскай наменклатуры.

— Якой будзе тактыка апазіцыі на бліжэйшай сесіі?

— Самае галоўнае для нас — гэта падтрымліваць тыя рынкавыя рэформы, якія ідуць на карысць дзяржавы, і пільна сачыць за тым, каб наша незалежнасць зноў не трапіла ў абдымкі нейкіх суседніх краін. Я думаю, што галоўная задача апазіцыі — адсочваць сітуацыю і рыхтавацца да новых выбараў. Нам патрэбны нармальны закон аб выбарах, каб усё ж такі хаця 50 працэнтаў было па партыйных спісах. Грамада зараз знаходзіцца ў канструктыўнай апазіцыі да прэзідэнта. Там, дзе яго дзеянні ідуць на карысць нашай дзяржавы, мы, вядома, гатовы падтрымаць тую ці іншую акцыю, там, дзе яны не супадаюць з нашай праграмай, мы выступаем у якасці крытыкаў.

— Як вы лічыце, якія гарантыі існуюць у нашай дзяржаве супраць аўтакратыі?

— Самым галоўным гарантам можа быць новы Вярхоўны Савет. Калі ён будзе не ручны, калі туды будуць выбраны людзі, якія адчуваюць заклапочанасць лёсам дзяржавы, то аўтакратыі не будзе, таму што Канстытуцыя пабудавана такім чынам, што правы парламента ў адносінах да прэзідэнта даволі моцныя. Я думаю, што пакуль не будзе прыняты закон аб прэзідэнце (а ён будзе прыняты на гэтай сесіі), пакуль не будзе абмежавана ўлада Саветаў — ні аб якой аўтакратыі гаварыць немагчыма, таму што інстытут прэзідэнцтва на Беларусі даволі абмежаваны ў параўнанні, скажам, з Расіяй ці Украінай.

— Дарэчы, многія лічаць, і аб гэтым сведчыць вопыт той жа Расіі, што інстытут прэзідэнцтва несумяшчальны з уладай Саветаў.

— Таму мы і выступалі супраць прэзідэнцтва. Сумясціць прэзідэнцтва і Саветы — гэта тое самае, што ката і сабаку пасадзіць у адну клетку. Але так атрымалася, што савецкая сістэма забіта ў Канстытуцыю, яна забіта туды дзвюма трэцямі, зламаць яе можа толькі новы парламент і, я думаю, што гэта задача, можа быць, таго парламента, які выбяруць праз пяць гадоў. Больш за тое, відаць, стабільнасці такой, як была, ужо не будзе. І гэта добра, таму што такая магільная стабільнасць, якая была на Беларусі, нічога добрага не дае. Хутчэй за ўсё прэзідэнту, каб утрымацца, трэба будзе ўвесь час лавіраваць паміж правымі і левымі і прыкладна раз у год мяняць урад, тым больш, што ён гэта можа рабіць амаль без парламента. Гэты склад урада дажыве да новых выбараў. А потым прэзідэнт будзе запрашаць ва ўрад тыя групоўкі, якія атрымаюць у парламенце значную колькасць галасоў. Нармальная еўрапейская практыка.

ПАШТОВАЯ СКРЫНКА

Праз заценены шыбы

Глядзіць на свет вадзіцель шыкоўнага "Лінкольна" і вось пра што думае...

Саджуся ў аўтамабіль. Газую. Я еду на працу. А працую я шафёрам. Машына, канешне, не мая. Яна належыць фірме і майму шэфу.

Апошнім часам у мяне звычайна добры настрой. Ён заўсёды добры, калі я апускаюся ў крэсла "майго" "Лінкольна". Праз яго заценены шыбы я бачу ўсё інакш...

Так, я скончыў авіяцыйна-тэхнічнае вучылішча грамадзянскай авіяцыі. Ну і што? Відавочна, самалётаў на ўсіх не хапае. Увогуле я не разумею, як яны яшчэ лятаюць? Яны ж былі выраблены, калі мой прадзед пехатой пад стол хадзіў. Чым журавель у небе, лепш "Лінкольн" у руках.

Днямі будзе год, як я стаў жончыным мужам. Патрэбны падарунак. У мяне ёсць яшчэ час, і я заходжу ў краму. Залатыя завушніцы – звыш паўтара мільёна. Прыгожая спадніца – нядрэнная тканіна, колер, гузікі... Цана – 960 тысяч. Нейкая нязграбная спадніца... Купляю ў кіёску "Bond" і спяшаюся да машыны.

Адсюль усё зноў выглядае прыгожым. Цэны, канешне... А што? Яны заўсёды былі высокімі. Логіка падказвае, што нехта іх усё ж аплачвае: калі ёсць такія цэны, значыць, ёсць і такія грошы. "Більярдныя" і "казіно", пункты абмену валюты і продаж кватэр, паездкі за мяжу і адпачынак на астравах... Мы дрэнна жывём? Не дрэнна, а проста інакш. А вось сэнс, настрой нашага жыцця залежыць не ад знешніх умоў...

Я прыгадваю дзяцінства... Такое ж спякотнае лета ў вёсцы. Цвіце пад вокнамі ліпа. Таму, напэўна, мне так соладка спалася. Раніцай бягу ў сад – збіраць "паданкі". Гэта яблыкі, якія трэсла для мяне Ноч і хавала ў роснай траве. Каб ніхто не ўбачыў. Так казала мая бабуля. Я хутка кідаю іх за пазуху, а яны такія мокрыя, халодныя. Клічу Шарыка. Смешна неяк... Хто сёння так кліча сабаку? А тады я памёр бы са смеху, калі нехта прапанаваў бы мне назваць Шарыка, напрыклад, Каро альбо Прынцам. Удваіх мы бяжым да майго лепшага сябра Ваські. Матуля смяялася, што мае лепшыя сябры – кот і сабака, Васька і Шарык. Я не лічыў гэта вельмі смешным... Усе разам мы беглі купацца на нашу раку. Калі б я і ведаў тады, што недзе ёсць Чорнае мора і Багамскія астравы, то, напэўна ж, не стаў бы марыць пра іх.

Ці можа дзесьці быць лепей? Я не быў баязліўцам, але плаваць у чорным моры... У нашай рацэ вада была празрыстая – блакітная, залатая, ружовая,.. але не чорная. А востраў у нас таксама быў. Нашто мне некалькі?

Я не любіў збіраць ягады. А бабуля вельмі любіла хадзіць па чарніцы. Я не разумеў: як можна было так хутка назбіраць поўнае вядро такіх маленькіх ягад. Ну, яблыкаў, вядома што – раз, два... і вядро. І то цяжка. Бабуля жартавала, што ёй птушкі дапамагаюць. Яшчэ яна называла чарніцы "праўдзівымі ягадамі". Адразу бачна, хто пачаставаўся сочывам.

Быў час, калі мы аднолькава бедна апраналіся і нікому не зайздросцілі. Нам не патрэбны быў камп'ютэр – мы атрымлівалі інфармацыю праз свае вочы, вушы, нос і кулакі. Райскай асалодай былі "Бураціна", свежыя булкі, марожанае за 20 капеек.

Галасуе жанчына. Пытаюся: "Куды?.. Сядайце, нам па дарозе". Яна садзіцца і адразу: "Вой, якая машына! Хоць за грошы раз у жыцці на такой праеду. А як яна называецца? Раскажу – зайздросціць будуць", – і смяецца. Перад тым, як выйсці, жадае ўсяго найлепшага, дзякуе і развітваецца.

Горача нават небу. Успамінаю Шарыка, Ваську, чарніцы – маё дзяцінства.

Спякотны сёння дзень. Цвіце ліпа... Спыняю ход. Іду да шэфа.

Святлана БАРЫСЕНКА.

"Добра ўсім жывецца ўлетку..."

Прыезд у адзін з раённых цэнтраў Беларусі вельмі здзівіў мяне пустымі вуліцамі горада. Пасля шумнай у любую пару сталіцы невялікая колькасць людзей і машын для мяне была нечаканасцю. Перш за ўсё я завітала на мясцовы пляж. Вядома, летам гэта самае насычанае наведвальнікамі месца, тым больш, калі на двары каля +30°С. Дзе-ніздзе плюхаліся ў вадзе дзеці або падлеткі, а на беразе адпачывала каля дзесятка пар маладых людзей. Дзяўчаты, якія бавілі тут свой час, расказалі мне, што ў пачатку лета людзей было шмат, але за месяц вада так забрудзілася, што купацца ў ёй наўрад ці рызыкнеш. Курорты можа дазволіць сабе далёка не кожны, а брудная вада мора не заменіць – застаецца толькі заплюшчыць вочы і ўявіць сябе на пясчаным марскім беразе, пакідаючы лепшую надзею на наступнае лета...

Фільмы, якія паказваюць у адзіным мясцовым кінатэатры, даўно знаёмыя ўсім па "відзіках". Праўда, калі-нікалі дэманструюць новыя стужкі, але чамусьці ў кінатэатр ходзяць толькі школьнікі ды салдаты. Астатнія ж праводзяць свой вольны час у рэстаране ці на дыскатэцы.

Тое, што тут называецца "рэстаранам", нагадала мне нешта накшталт піўнога бара. За столікамі сядзелі п'яныя хлопцы, гоман якіх заглушаў і так ледзь чутную музыку.

Ну што ж, застаецца дыскатэка. Вось тут я, нарэшце, убачыла вялікую колькасць маладых людзей – ад 15 да 25 гадоў. І хоць уваход на дыскатэку каштуе 4–6 тысяч "зайчыкаў", а дыскатэка працуе 4 разы на тыдзень, моладзі ў гэтым месцы заўсёды хапае. Пазнаёміўшыся са сваімі равесніцамі, я даведалася, што днём яны альбо сядзяць дома ля тэлевізара, альбо загараюць, а калі-нікалі і на прыроду з'ездзяць, з сябрамі адпачнуць. Некаторыя хлопцы і дзяўчаты працуюць, але ж такіх зусім нямнога. У асноўным жа моладзь складаецца са школьнікаў, студэнтаў, якія прыязджаюць на канікулы да сваіх бацькоў ды з тых, хто альбо займаецца камерцыяй, альбо сядзіць у бацькоў, на шыі. Па вечарах, калі няма дыскатэкі, маладыя мястэчкоўцы збіраюцца ў цэнтры горада – кураць, зрэдку п'юць, іграюць на гітары, спяваюць ці проста размаўляюць.

Вось так і жыве моладзь у правінцыяльным горадзе. Так адпачывае. Без клопатаў, без праблем.

Алена ДЗЕНІСЕНКА, студэнтка журфака БДУ імя Ф.Скарыны.

ЛЕТА-94

* * *

На новабудоўлях калгаса "Светлы шлях" Віцебскай вобласці працуюць студэнты Беларускага дзяржаўнага універсітэта.

Фота Аляксандра ГУРЫНОВІЧА.

* * *

НАВІНЫ АД ГАЎДЭАМУСА

Сувораўскі вальс

☐ Ірына ЗАВАДСКАЯ, "ЧЗ"

Ва ўсе часы жанчыны любілі ваенных. Дзіва што — "яны ж такія прыгожыя, мужныя, такія пяшчотныя... а як танцуюць!"— летуценна ўздыхалі паненкі мінулага стагоддзя. Сучасныя паненкі без ваганняў вызначаць гэтакія ж якасці і ў сённяшніх "гусараў", акрамя хіба што адной — танцаваць (не проста скакаць на дыскатэцы, а менавіта танцаваць) умеюць не ўсе. Але ёсць сярод іх такія, каго не засмуцілі б нават сярэднявечныя балі. Курсанты Сувораўскага вучылішча — сапраўдныя гусары ў лепшым сэнсе гэтага бліскучага слова.

Некалі Мінскае сувораўскае вучылішча лічылася найлепшым сярод падобных устаноў былога Саюза. Цяпер яго начальнік, генерал-маёр Віталь Паўлавіч Сцяпанаў "казаць за ўсю Адэсу" не рызыкне — калі і засталіся якія сувязі паміж шматлікімі сувораўскімі вучылішчамі, найчасцей — толькі сяброўскія. Але вось факты: сёння тут чатыры камп'ютэрныя класы, хімію, фізіку і матэматыку вывучаюць з дапамогай апошніх тэхнічных распрацовак. Неўзабаве з'явіцца камп'ютэрная лабараторыя замежных моў — дапамагчы з ёю абяцала жонка амерыканскага міністра абароны Перы, што не так даўно наведвала вучылішча — пад час дыпламатычнага візіту мужа,— і, відавочна, у хуткім часе абяцанне сваё выканае. Ёсць у сувораўцаў яшчэ вялізная зала бальных танцаў — як і належыць, з балетнымі станкамі ўздоўж сцен. Танец — прадмет, абавязковы для ўсіх, іншае можна знайсці на шматлікіх факультатывах — да чаго душа цягнецца. А душэўныя памкненні ў курсантаў самыя розныя. Не кожная навучальная ўстанова пахваліцца трыма ўласнымі рок-гуртамі, як і не ўсюды разам з выпускной "коркай" можна атрымаць пасведчанне перакладчыка.

Натуральна, такое вучылішча проста не можа не быць прэстыжным. Да падзелу Саюза сюды, акрамя беларусаў, паступалі прыбалты, украінцы, чэхі і палякі. І калі МСВВ зрабілася цалкам нацыянальным, у яго выкладчыкаў з'явіліся апасенні, што колькасць абітурыентаў рэзка паменшыцца. Нічога падобнага, нават наадварот: сёлетні конкурс складаў прыкладна 4,3 чалавекі на месца, а ў найлепшыя "саюзныя" часы іх набіралася толькі на тры з палова... Умовы да абітурыентаў тут даволі суровыя: заявы прымаюцца толькі ад тых, хто не мае ў табелі ніводнай "тройкі". Вельмі сур'ёзная і медкамісія — той, хто яе вытрымлівае, без усялякіх жартаў можа ганарыцца абсалютным здароўем. Іншае ўжо працей — матэматыка, дыктоўка (дарэчы, сёлета палова абітурыентаў выбралі дыктоўку на беларускай мове, а яшчэ летась такіх было зусім няшмат) і фізічная падрыхтоўка — усе патрабаванні і нарматывы вельмі блізкія да школьных. Нарэшце абітурыент трапляе да псіхолага, і ўжо зусім хутка атрымлівае сваю першую вайсковую форму. Каб адразу ж паказаць яе дзядулям-бабулям, сябрам і знаёмым, што засталіся дома — менавіта на гэта сувораўцы атрымліваюць некалькі вольных дзён, перш чым распачаць сапраўдную вучобу. Якая, між іншым, пачынаецца не раней 1 верасня. Кароценькі ж "водпуск" заканчваецца значна раней — каб саступіць месца даволі працягламу падрыхтоўчаму перыяду (які вось-вось распачнецца ў першакурснікаў-курсантаў "свежага" набору). За гэты час будучыя сувораўцы даведваюцца, што такое форма № 1 і № 4, як паводзіць сябе на ўроку, у сталоўцы, у спартыўнай зале. Ваенная дысцыпліна — паняцце вельмі канкрэтнае, літаральна на ўсё тут існуюць свае, строга рэгламентаваныя правілы. Для некаторых з якіх (правілаў) патрабаванні наогул асобыя — гэта датычыцца таго самага, "крымінальнага" спісу, парушэнне якога караецца адназначна — выключэннем. Крадзяжы ў любой форме (ні адна з дзвярэй будынку вучылішча не мае замкоў), славутыя "самаволкі" і, зразумела, "двойкі" — літасці не чакай... Калі ж здараюцца якія жыццёвыя цяжкасці — на тое ёсць колькі прафесійных псіхолагаў, што ўжо пяты год, з таго часу, як з'явіліся ў МСВВ у якасці "эксперыменту", з поспехам дапамагаюць вырашаць невырашальныя, на першы погляд, праблемы. А на самы крайні выпадак застаецца "мужчынская размова" з начальнікам вучылішча.

— Што самае страшнае ў іхнім узросце? Вядома — дзяўчына кінула,— распавядае Віталь Паўлавіч. — Ну і цудоўна, кажу, што кінула. Значыць, не твая дзяўчына. Чужая... І раптам бачу — у яго слёзы на вачах. А мужчыну ж так нельга!..

Што б там ні было — такая суровая размова заўсёды дапамагае. Але толькі гэтым дзейнасць "псіхалагічных службаў" не абмяжоўваецца. Вялізную ролю адыгрываюць псіхолагі вучылішча ў размеркаванні курсантаў на трэці год навучання — 95 працэнтаў выпускнікоў у абавязковым парадку выпраўляюцца потым у разнастайныя ваенныя ВНУ, дарэчы, не заўсёды беларускія. Летчыкаў, напрыклад, у нас нідзе не рыхтуюць.

Праўда, тым сувораўцам, што яшчэ тыдзень таму называліся абітурыентамі, свайго выпускнога балю чакаць яшчэ не год і не два. Яны толькі пачынаюць вучыцца — і сваім першым вальсам таксама.

■

АДМЕТЫ ЧАСУ

І ўсё ж мы разам ляцім да зор...

☐ Вольга ДЗЯЦЮК

...І быў некалі горад, і зваўся ён Садом. Ягоныя людзі пусцілі ў сэрцы свае грэх, спакусу і распусту — і Бог знішчыў горад...

Я гляджу ў акно. З крыкам роспачы, нібы звар'яцелы ад няшчаснага кахання, у дзверы і вокны б'ецца вецер. Збіраюцца хмары — будзе дождж. Ці не той, што знішчыць наш здзічэлы горад, нашае ашалелае жыццё?

Што ж так змянілася ў ім за апошнія гады? Здаецца, нічога такога не здарылася. Хіба што летась на нашай ціхай зялёнай вулачцы рамонтнікі ўзламалі асфальт і пакінулі брудныя яміны, відавочна, назаўсёды. Хіба што аперацыйная чысціня магазінных паліц, нарэшце, змянілася непрывычным багаццем і разнастайнасцю тавараў. Але, як кажуць, бачыць вока, ды зуб не ўкусіць...

Вось вам крыху статыстыкі: за апошнія пяць месяцаў беларуская вытворчасць скарацілася на 34 працэнты, па тэмпах інфляцыі мы займаем другое месца ў СНД, а злачыннасць усяго толькі за год узрасла ўдвая. Але самыя страшныя змены адбыліся ў чалавечых душах: прага грошай, назапашвання, маральная спустошанасць, жорсткасць — вось што самае небяспечнае, сапраўдны біблейскі Садом... І ўсё ж, як Лотава жонка, што ператварылася ў саляны слуп, я рызыкну азірнуцца назад, звярнуцца да мінулага нашай шматпакутнай краіны.

У 1805 годзе сяляне адной з беларускіх вёсак напісалі прашэнне да цара, дзе былі вось такія словы: "Хоць няма больш дрэннага і бяднейшага становішча, чым у селяніна, але ж, калі ўявіць агульны род чалавечы, дык і ён, чалавек, які мае душу і розум, і можа адчуваць душэўны боль і няшчасце...". З гадамі гэтая самасвядомасць расла, і, нарэшце, у імкненні "людзьмі звацца" беларусы (куды толькі падзелася ранейшая цярплівасць!) "усталі з путаў". А потым... пачалі пакрысе забываць, што, каб "людзьмі звацца", патрэбна быць імі. Адваяванае права "чалавечнасці" пачало забівацца яшчэ ў першых пяцігодках ударнай працы, калі замест сэрца з'яўляўся "палымяны матор". А потым ужо сэрцы чарсцвелі зусім з-за дробязей, на першы погляд: аблаюць у даўжэзнай чарзе ля магазіна, паспатыкаешся на вечна ўзламаным асфальце ля дома, пачуеш па радыё ці з экрана тэлевізара чарговую хлусню пра неабходнасць новага павышэння цэн. І ўжо натуральным здаецца працэс, што людзі шалеюць, ганяючыся за грашыма — адзіным, што дае надзейную апору ў жыцці... З кватэры суседкі ледзь ці не пастаянна чуюцца крыкі і плач дзіцяці, якога жорстка б'юць за тое, што разадраў чаравічкі ці разбіў слоік. У магазінах буханка хлеба робіцца прычынай сапраўднай "грамадзянскай вайны"...

Мы забыліся, што жыццё — гэта нешта большае, чым пагоня за прывабнымі агеньчыкамі ў цемры, гэта нават не спроба ўтрымацца на нагах пад парывамі сустрэчнага ветру. Давайце прыгадаем, што пісаў Максім Багдановіч: "На што ж на зямлі сваркі, звадкі, слёзы і горыч, калі ўсе мы разам ляцім да зор?..".

■

Аб індэксе цэн

Дзяржаўны камітэт па статыстыцы і аналізу паведамляе, што ў ліпені ў параўнанні з чэрвенем 1994 года індэкс цэн вытворцаў прадукцыі вытворча-тэхнічнага прызначэння склаў 128,2 працэнта.

Цудоўны хлеб з... трыцікале

Не перастаюць здзіўляць спажыўцоў беларускія хлебапёкі. За апошні час імі распрацаваны арыгінальныя рэцэптуры новай прадукцыі з мукой, што раней не выкарыстоўвалася хлебапякарнай галіной рэспублікі. І ўсё для таго, каб рэзка скараціць спажыванне пшаніцы, якую Беларусь закупляе за валюту.

На гэты раз пакупнікам прапанаваны зусім новы сорт хлеба з мукі трыцікале, вядомага ў аграномічных колах гібрыда пшаніцы і жыта. Спецыялісты сцвярджаюць, што пакупнік наўрад ці адрозніць навінку ад звычайнага хлеба. Па смаку, знешняму выгляду хлеб сартоў "Магілёўскі", "Ураджайны" і "Верасень", што распрацавалі спецыялісты Міністэрства хлебапрадуктаў рэспублікі, ні ў чым не ўступае жытнім буханкам з хрусткай скарыначкай, якія так палюбіліся. Як толькі будзе ўбраны новы ўраджай трыцікале, на прылаўках магазінаў з'явяцца і булачныя вырабы з дабаўленнем гэтай мукі. Але пакуль толькі спецыялістам удалося пакаштаваць батончык "Ніва", вітушку "Сітная" і здобу "Магілёўская", якія былі выпечаны з пшанічнай мукі і мукі трыцікале вышэйшых гатункаў. На думку дэгустатараў, якасць новай прадукцыі — высокая. І знешні выгляд таксама не падкачаў. Што да смаку, то ён таксама выдатны — духмяныя булкі з ледзь адчувальнай кіслінкай. Але, як кажуць, у кожнага свой густ.

Кур'ер "ЧЗ"

Убачым новыя твары

У велізарную фестывальную пляцоўку ператворыцца на два тыдні Беларусь. Сюды прыедуць больш як 1000 маладых людзей з розных краін свету. З 20 жніўня па 3 верасня ў рэспубліцы пройдзе міжнародны маладзёжны фестываль "Новыя твары". Свята маладосці ахопіць Віцебск і Расоны, Гомель і Светлагорск, Гродна, Мір, Нясвіж, Маладзечна і, вядома ж, Мінск.

Беларусь не выпадкова выбрана месцам правядзення гэтага грандыёзнага маладзёжнага мерапрыемства. Яна заўсёды была своеасаблівым еўрапейскім "Скрыжаваннем". Сюды прыходзілі розныя людзі з рознымі мэтамі. А цяпер, на думку арганізатараў фестывалю, — маладзёжнай арганізацыі "Некст стоп-нью лайф", настаў час азірнуцца і ўбачыць на нашай зямлі новыя твары. Твары маладых людзей, у якіх розныя погляды на многія праблемы, пераканацца, што культура — гэта таксама палітыка, што экалогія — гэта не лозунг, а спосаб жыцця, што самае вялікае багацце любой краіны — добрыя людзі. Менавіта таму на розных фестывальных скрыжаваннях пройдуць шматлікія сустрэчы з беларускай грамадскасцю. Адбудуцца дыскусіі па актуальных праблемах моладзі, сустрэчы маладых палітыкаў краін СНД і Балтыі, пройдуць экалагічныя акцыі, выстаўкі маладых мастакоў і фатографаў, а ў падарожжа па беларускіх гарадах адправіцца тэатральны караван. Завершыць міжнародны фестываль "Новыя твары" тыдзень самых фантастычных маладзёжных мерапрыемстваў у Мінску.

Аршанскія курткі для Захаду

Кантракт на пашыў дзіцячых куртак з адной з фірмаў Галандыі заключыла аршанская швейная фабрыка. Гэта трэці заказ з-за мяжы. Два іншыя выконваюцца для ЗША і Італіі.

Змяніць заказчыкаў як, зрэшты, і назву (фабрыка цяпер называецца "Світанак") прымусіла жыццё.

БЕЛІНФАРМ.

Не ад добрага жыцця

пачало працаваць маршрутнае таксі ў Нясвіжскім раёне.

Таксі выконвае рэйс ад Нясвіжа да Гарадзеі, дзе знаходзіцца чыгуначная станцыя. Справа ў тым, што па выхадных днях наплыў людзей такі вялікі, што аднаго аўтобуса не хапае. І хаця кошт праезду на маршрутным таксі ў 3 разы вышэйшы, чым на звычайным аўтобусе, жадаючых своечасова трапіць да месца прызначэння шмат.

Алена ДЗЕНІСЕНКА.

ЗДАРЭННІ І КУР'ЁЗЫ

Бацькі і дзеці па–бабруйску

Для вучаніцы другога класа Машы Н. з Бабруйска палёт з другога паверха дома закончыўся, дзякуючы шчаслівай выпадковасці, добра. Гэта смяротнае выпрабаванне "арганізаваў" дзяўчынцы родны бацька.

Прыйшоўшы дамоў "пад мухай", ён разбушаваўся і выкінуў праз акно кватэры пакаёвага сабачку. Дзяўчынка ў слязах кінулася да акна і папрасіла прахожых паглядзець, ці жывы яе любімец. Бацька-вырадак у п'яным запале выкінуў і яе следам. Добра, што хлопцу, які стаяў на вуліцы, удалося падхапіць дзяўчынку на рукі і выратаваць ад немінучай гібелі. Маці, калі прыйшла дамоў і даведалася аб здарэнні, адразу заявіла ў міліцыю. Узбуджана крымінальная справа.

Маленькі хлопчык гранату знайшоў...

16 жніўня ў 6 гадзін вечара ў Мінску каля дзіцячай пляцоўкі на вуліцы Каліноўскага двое чацвёракласнікаў знайшлі баявую гранату.

Небяспечная знаходка не спалохала хлопчыкаў. А пяцікласнік, які падышоў да іх, адабраў гранату на правах старэйшага і вырашыў пагуляць у вайну. У выніку прагучаў выбух, ад якога пацярпелі яшчэ чатыры чалавекі — двое дарослых і двое дзяцей. З траўмамі рознай ступені цяжкасці яны дастаўлены ў бальніцу. Паходжанне гранаты высвятляецца.

БЕЛІНФАРМ.

Рыхтуй кажух летам

У інваліда другой групы А.Бугаёва, які жыве на вуліцы Піянерскай у Віцебску, мінулай восенню згарэў кажух. Ды не ваўняны, а жалезны, які ўстанаўліваецца на ацяпляльнай печы.

Рамбыттэхніка заказы на кажухі не прымае — няма матэрыялу. У райвыканкаме суцяшаюць, маўляў, да зімы яшчэ далёка. А інвалід хвалюецца. Нездарма кажуць, рыхтуй кажух летам.

Кааператыўна–туалетны рух пашыраецца...

У Віцебску на чыгуначным вакзале з'явіўся платны, прабачце, туалет.

І колькі, вы думаеце, бяруць за адзін "сеанс"? 400 рублёў. А што рабіць тым, каго рынак паставіў перад выбарам: альбо патраціць гэтыя грошы на іншыя патрэбы, альбо...

Уладзімір МІХНО.

Хто каго падмануў?

Жыхарка вёскі Лебедзева Маладзечанскага раёна паехала ў райцэнтр купіць тое–сёе з адзення. З вечара падрыхтавала грошы і сумку.

Раніцай прыехала на кірмаш, падышла да ўвішнай бабулькі, якая прадавала боты. Памерала адзін — падыходзіць. "Бабуля, — кажа, — патрымайце сумку. Ды добра трымайце, каб ніхто не вырваў з рук. У мяне там шмат грошай". А сама ў гэты час памерала другі бот. Калі разагнулася — ні бабулькі, ні сумкі. Прыехала дамоў з ботамі і слязамі на вачах. "Бяда, — скардзіцца мужу, — у мяне ўсе грошы ўкралі". "Якія грошы? Ты іх дома забыла, вунь на падаконніку ляжаць. А на кірмаш другую сумку ўзяла"...

Шэсць гадзін галавою ўніз

Няўдача спасцігла трыццацігадовага жыхара Маладзечна, які спрабаваў "зрабіць бізнес" па "здабычы" каляровага металу.

"Бізнесмен" вырашыў пралезці на тэрыторыю мясцовага завода праз вентыляцыйны люк. Лёс пакараў: ён умудрыўся засесці ў люку і завіснуць галавою ўніз. У такім становішчы няўдалы рабаўнік правісеў шэсць гадзін. Нарэшце, нехта, пачуўшы яго крыкі, выклікаў "хуткую дапамогу". Медыкі выцягнулі злодзея і адвезлі ў бальніцу.

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

ТЫДЗЕНЬ ПА ГАРАСКОПУ

22–28 жніўня

ДЗЕВА

З панядзелка пачнецца паляпшэнне становішча на працы і ў сям'і. Сябры вам дапамогуць у бізнесе.

У сераду звярніце ўвагу на сваё здароўе. Будзьце асцярожнымі на вадзе.

Магчымы фінансавыя паступленні ў выхадныя.

ШАЛІ

Нядрэнны час для набыцця нерухомасці. Зможаце паспяхова завяршыць пачатыя раней праграмы.

Спрыяльныя для вас дні — 24-га і 27-га.

24-га — рамантычная сустрэча.

СКАРПІЁН

На працы ў вас з'явіцца цікавая ідэя, якую падтрымае шэф. Паляпшэнне фінансавага становішча.

Поспех ва ўсіх вашых пачынаннях — 24-га і 27-га.

Будзьце асцярожнымі 26-га.

СТРАЛЕЦ

Адна ці дзве дзелавыя паездкі дапамогуць вам вырашыць важныя праблемы. Калі вы атрымаеце запрашэнне на нейкае свята, то не забудзьцеся пра свайго партнёра. Блізкія дапамогуць вам у грашовай сферы.

Будзьце асцярожнымі ў неспрыяльныя для вас дні: 25-га і 26-га.

КАЗЯРОГ

Цудоўны час для падарожжаў, якія ўзнімуць вам настрой, асабліва 23-га, 27-га і 28-га.

Многае можаце завяршыць у апошнія дні месяца. Устрымайцеся ад вырашэння фінансавых пытанняў.

Захоўвайце асцярожнасць у паводзінах 25-га і 26-га.

ВАДАЛЕЙ

Стрымлівайце свае эмоцыі 22-га.

Пасля 23-га і да канца месяца ўдачны і гарманічны перыяд.

Пастарайцеся ўмацаваць адносіны ў сям'і і з партнёрам.

РЫБЫ

Больш увагі ўдзяліце працы і адносінам з бліжэйшым асяроддзем.

Цяжкасці і праблемы ў канцы месяца ўзнімуць ваш дух.

Асцярожнасць не пашкодзіць 25-га і 26-га.

АВЕН

Вам пашанцуе ў паездках, знаёмствах, каханні.

Але 27-га могуць здарыцца непрыемнасці ў дарозе.

25-га і 28-га займіцеся бізнесам. Рызыкуйце!

ЦЯЛЕЦ

З панядзелка вам прыйдзецца зрабіць некалькі пакупак для дзяцей. Займіцеся хатняй гаспадаркай.

Магчыма цікавае знаёмства пасля 25-га, якое пераменіць усё ваша жыццё.

25-га і 26-га лепш не выязджайце ў падарожжы. Асцерагайцеся траўм.

БЛІЗНЯТЫ

Пасля 22-га завяршыце раней пачатыя справы.

Звярніце ўвагу на здароўе дзяцей і родных, іх праблемы.

У канцы месяца могуць быць удачныя пакупкі.

РАК

На пачатку тыдня магчыма падарожжа, звязанае з атрыманымі навінамі.

Асцерагайцеся захворванняў вашых родных 25-га. Стрымлівайце свае эмоцыі.

У бізнесе спадзявайцеся толькі на вашу інтуіцыю.

ЛЕЎ

Звярніце ўвагу на ваша бліжэйшае асяроддзе. Адмоўцеся ад усялякіх паездак.

Марс будзе вам чыніць перашкоды ў асабістым жыцці ў канцы жніўня. Але пастарайцеся вырашыць усе праблемы.

Цудоўны час для прафесіянальнай кар'еры.

МАРАЛЬНЫ КОДЭКС

Снежная каралева

Завуць мяне Вадзім, мне 37 год, жанаты, маю сына. Пішу вам не таму, што закахаўся, а таму, што мяне сур'ёзна турбуе лёс адной дзяўчыны.

Ведаю я Алёну з маленства, бо жылі раней у адной вёсцы і амаль што побач. Бацькі ў яе не было, адна маці, якая піла "па-чорнаму" і штотыдзень мяняла сужыцеляў.

Расла дзяўчынка па Божай волі, калі-нікалі толькі карысталася дапамогай бабулі. Мацярынскай ласкі не бачыла ўвогуле і востра перажывала за сваё становішча. Калі Алёне споўнілася 15 год, памерлі адна за адной маці і бабуля. Родныя пахавалі іх і пакінулі дзяўчынку жыць так, як Бог на душу пакладзе. Маўляў, не маленькая, вытрывае.

...І вось аднойчы сустрэліся мы ў аўтобусе. Колькі ёй было ўжо? Семнаццаць? Васемнаццаць? Я і не пазнаў адразу. Карыя вочы ўсміхнуліся, на твары адбілася радасць – яна міла прывіталася. На момант я страціў мову. Няўжо гэта тая самая суседка-замухрыжка? Стройная, рашучая, прыгожая...

Загаварылі пра жыццё, і выраз твару яе змяніўся. У вачах зайграў злосны агеньчык. Яна ўжо не зважала, што едзе ў аўтобусе, а ўсё гаварыла...

Хлопцаў у Алёны было шмат. Прыходзілі і адыходзілі. І ні адзін не здолеў сагрэць. Ці то трапляліся такія, скупыя на душу і сэрца, ці яна сама, падобная да снежнай каралевы, адштурхоўвала іх – не ведаю. Пакахаць дзяўчына так і не змагла, перагарэўшы і ўзненавідзеўшы ўсіх прадстаўнікоў моцнай паловы яшчэ ў дзіцячыя гады. Яна не верыць у тое, што пачуцці могуць быць чыстымі. Ды што там! Яна ўвогуле ў іх не верыць. А гэта ж так страшна, калі чалавек жыве ў цемры, без святла ўнутры сябе.

Алёна – не згублены чалавек. Разумная, чулая, выслухае, параду дасць, супакоіць. Але – не болей. Такое адчуванне, быццам адгарадзіла сваё сэрца ад усіх моцна зачыненымі дзвярыма, і ўваход у іх строга забаронены.

Як ёй дапамагчы, як прымусіць паверыць у дабрыню і каханне? Як абагрэць? Няўжо ўсе мужчыны такія таўстаскурыя і баяцца празмернай душэўнай працы?

Надрукуйце, калі ласка, мой ліст у вашай газеце. Буду вельмі ўдзячны.

Вадзім Т., г.Гомель.

"Дзяўшка, шакалад любіш?"

У панядзелак раніцай у міліцыю прыбегла ўсхваляваная жанчына: яе дачку згвалтавалі.

У пятніцу вечарам дзяўчынка пайшла з сяброўкай на дыскатэку. Там да іх адразу "прыліплі" два хлопцы пад чаркай. Адчапіцца ад іх сяброўкі не маглі. Ды, відаць, і не хацелі, бо, калі выйшлі на вуліцу, падаліся разам з хлопцамі ў нейкі прыватны дом, дзе, калі верыць пацярпеўшым, усё і здарылася. Дом падзелены на дзве кватэры. Але крыкаў і просьбаў аб дапамозе, паводле слоў суседзяў, чуваць не было.

"У гасцях" дзяўчынкі знаходзіліся з 12 гадзін ночы да 4 раніцы. Потым пайшлі, але вярнуцца дамоў пабаяліся: першая накіравалася да сяброўкі, другая — да бабулі. І толькі праз два дні адна з іх расказала родным пра тое, што здарылася. Маці кінулася шукаць дапамогі ў міліцыі.

Часам легкадумных аматарак добра выпіць і закусіць не толькі гвалтуюць, але і забіваюць, каб не пакідаць сведак. А пачынаецца ўсё з аднаго і таго ж — традыцыйнага запрашэння ад незнаёмых хлопцаў пакатацца на машыне, паслухаць музыку, пайсці на кватэру...

Але чужы вопыт, чужая бяда не пераконваюць. Што гэта — цікаўнасць, дух авантурызму, якія аказваюцца мацней за інстынкт самазахавання? А можа дзяўчынак падштурхоўвае рамантычная мара пра каханне з першага погляду? Але ж за рулём машыны — далёка не прынц. Не абавязкова маньяк і садыст, хутчэй проста аматар разнастайнасці.

... Вось такі "дыялог" міжволі падслухаў у метро.

Ён — па выгляду каўказец, яна — маладзенькая, сімпатычная, сціпла апранутая.

— Ты, дэвушка, какой шакалад любіш? — на ламанай расійскай мове дапытваўся "кавалер".

— "Снікерс".

— А лікёры любіш? Хочаш папрабаваць? Прыхады ў госці. І другую дэвушку бяры.

Узіраючыся ў твар дзяўчынкі, стараўся ўбачыць хоць цень сумнення, страху, трывогі. Дарэмна. Ці не давядзецца іх маці раніцай таксама бегчы ў міліцыю?

Мікола КАПЫЛОВІЧ.

Пераўтварэнне...

Раней мы разам з Таняй адпачывалі кожнае лета ў вёсцы. Палолі агароды (іхні і наш), разам гулялі, кніжкі таксама чыталі адны і тыя ж. Нас так і звалі– "не разлі вада", і мы вельмі ганарыліся гэтым. Але неяк яна не прыехала. Я была таксама занята сваімі справамі і на некаторы час мы, як кажуць, "згубіліся".

Мінула два гады. Незнарок некалькі дзён таму на праспекце Скарыны прыкмеціла ў натоўпе знаёмы твар. "Гэта ж Таня!"– узрадавалася і ўжо хацела гукнуць яе, але засумнявалася. Дзяўчына была апранута надзвычай шыкоўна (я магу толькі марыць аб такім адзенні). Мая былая сяброўка з яе даволі сціплым матэрыяльным становішчам не магла дазволіць сабе так апранацца. Але паходка ўсё ж была падобная да Танінай, вельмі характэрная, з лёгкім пакульгваннем. "Толькі б яна азірнулася!" Нечакана дзяўчына паглядзела ў мой бок і, пазнаўшы, прыветліва памахала рукой:

– Што ты тут робіш?

– Вяртаюся са школы. А ты чаму не на ўроках? У вас што, другая змена?

– Першая, але мне зараз не да вучобы. Я,– Таня ганарліва ўсміхнулася,– ужо два гады займаюся камерцыяй. Ты бачыш, якая ў мяне касметыка? А рэчы якія?

– А ў іншых ты адчувала сябе горш?

Таня паблажліва зірнула на мяне:

– З нашымі рэчамі папулярнасці не набудзеш. А я прыходжу ў клас як каралева. Аднакласнікі гатовы прыніжацца, толькі б ім што-небудзь перапала. Хіба дрэнна? Ды і не адна ж я такая. У нас – свая кампанія, дзе пануюць агульныя жыццёвыя прынцыпы. Напрыклад, калі ты ходзіш у "саўковых" шмотках, значыць, чалавек другога гатунку.

Зрабілася непрыемна, і я перавяла гаворку на іншую тэму:

– Збіраешся паступаць?

– Навошта, калі і так добра? Я і без вышэйшай адукацыі буду жыць лепш за акадэміка. Галоўнае – не веды, а грошы.

Знікла жаданне размаўляць з ёй, і я замаўчала. А яна не спыніла пытанняў:

– Табе якія сукенкі падабаюцца? Магу прапанаваць. А якая фірма джынсаў? А красоўкі?

Я паспяшалася развітацца, спаслаўшыся на неадкладныя справы. Не ведаю, ці памяняла яна адрас і тэлефон. І не хачу ведаць. Я назаўсёды страціла сяброўку, якую так папсаваў матэрыяльны дабрабыт.

Вольга КРАЎЧАНКА.

СА СКРЫЖАЛЯЎ 1994 ГОДА

Да 1219 года крыжакі захапілі паўночныя землі эстаў. Далейшай іхняй экспансіі перашкаджаў Юр'еў (Гюргаў, пазней Дэрпт, сучасная назва — Тарту). Ноўгарадцы просяць Вячку ўзначаліць абарону крэпасці. 8 дзён крыжакі штурмавалі замак — і безвынікова. Нарэшце, выправілі да Вячкі паслоў, абяцаючы "вольны шлях для выхаду яго з людзьмі, конямі і маёмасцю, толькі б ён пакінуў замак і гэты народ адступнікаў".

Але Вячка, правадыр эстаў у іх вызваленчай вайне з захопнікамі, не змог здрадзіць сваім саюзнікам. Так, разам з Вячкам, у Юр'еве загінула 200 чалавек яго дружыны.

Паводле паданняў, цела князя Вячкі было перанесена ў Полацк і пахавана ў Спаса-Ефрасіннеўскай царкве.

Вобраз "тэўтонабарацьбіта" Вячкі прываблівае многіх даследчыкаў і пісьменнікаў. Леанід Дайнека прысвяціў яму свой раман "Меч князя Вячкі".

* * *

770 гадоў бітве за Юр'еў... Зноў пралілася кроў сыноў полацкай зямлі. Там па-геройску загінуў легендарны князь Вячка, "кароль" Кукейнаса (Кокнэса).

Кукейнас, Герцыка былі тады фарпостамі Полацка, Юр'еу (Дэрпат, Дэрпт) — фарпостам Ноўгарада ў крывавым супрацьстаянні Захаду і Усходу, калі крыжацкія Ордэны мечаносцаў і тэўтонцаў праводзілі сваю агрэсіўную палітыку "Дранг нах Остэн". Які лёс чакаў нашых продкаў, каб не тое ахвярнае змаганне? Магчыма, лёс вытаптаных крыжакамі прусаў, куршаў, зяміголаў...

Адным з надзейных шчытоў нашай старажытнай Бацькаўшчыны быў Вячка — карэнны палачанін, сын полацкага князя Барыса Давыдавіча. Ад вялікага князя Уладзіміра атрымаў ён у надзел Дзвінскую вобласць і стаў валадарыць у Кукейнасе, кантралюючы вусце (рыгво) Дзвіны. Хутка яму прыйшлося сутыкнуцца са служкамі біскупа Альберта, якія намерваліся (скарыстаўшы трагічна-памылковую згоду князя Уладзіміра, уладара гэтых зямель) усталяваць каталіцкую веру ў "паганскіх краінах".

У 1208 годзе Вячка перад каварным ворагам не здолеў адстаяць сваё Кукейнаскае княства: ён распраўляецца з крыжацкім гарнізонам, спальвае замак і адпраўляецца са сваёй дружынай на службу Ноўгараду (князь Уладзімір не змог ці не паспеў аказаць яму дапамогу).

* * *

680 гадоў назад (1314) пад Наваградкам войска Давыда Гарадзенскага перамагло крыжакаў.

Давыд быў сынам былога нальшчанскага, а потым пскоўскага князя Даўмонта. Вялікі князь Віцень запрасіў яго на пасаду кашталяна ў Горадзень — для абароны горада ад агрэсіі нямецкіх рыцараў.

У 1314 годзе Давыду Гарадзенскаму была даручана абарона Наваградка — сэрца Вялікага княства Літоўскага. Дзякуючы палкаводчаму таленту князя дзве арміі крыжацкага ордэна былі разбіты ў Крывіцыі (так крыжакі называлі Навагрудчыну). Пасля гэтага чатыры гады тэўтоны не асмельваліся нападаць на Вялікае княства Літоўскае.

Князь Давыд Гарадзенскі праславіўся перамогамі ў Іазовіі, пад Франкфуртам-на-Одэры, у крыжацкай Прусіі, геройскай абаронаю Пскова. Стаць "сябрам нашага горада і заступнікам нашых суайчыннікаў" яго прасіла Рыг.

Слаўны ваявода быў каварна забіты падкупленымкржакамі польскім рыцарам. Пахаваны на беразе Нёмана, скаля Каложскай царквы.

Рубрыку склаў і вядзе Сяргей ПАНІЗЬНІК.

КРЫЖАСЛОЎ "ВАЙСКОВЫ"

1. Манеўраванне самалёта ў гарызантальных і вертыкальных плоскасцях для выканання розных фігур. 2. Савецкі пісьменнік, аўтар рамана "Жывыя і мёртвыя". 3. Беларускі пісьменнік, аўтар рамана "Трывожнае шчасце". 4. Буксірны падводны апарат для абароны карабля ад кантактных мін. 5. Лепшыя войскі арміі. 5. Лётчык. 7. Званне вышэйшага каманднага саставу. 8. Механізм затвора. 9. Ансамбль песні і танца былой Беларускай ваеннай акругі. 10. Раён ваенных дзеянняў. 11. Разведчык, Герой Савецкага Саюза, ураджэнец Магілёўшчыны. 12. Удзельнік абароны Цярэспальскіх варот Брэсцкай крэпасці. 13. Тактычнае ваеннае аб'яднанне войск. 14. Мемарыяльны комплекс воінам, загінуўшым пры вызваленні Беларусі ў 1943—1994 гг. на Дубровеншчыне. 15. Афіцэрскі чын у арміі. 16. Беларускі кінарэжысёр, пастаноўшчык фільмаў "Рудабельская рэспубліка", "Корцік". 17. Савецкі пісьменнік, аўтар рамана "Брэсцкая крэпасць". 18. Баявая машына, якая перамяшчаецца па зямлі і па вадзе. 19. Спецыяльнасць і пасада ва ўзброеных сілах шэрагу краін. 20. Член экіпажа самалёта, карабля. 21. Адзін з арганізатараў і кіраўнікоў Мінскага падполля, Герой Савецкага Саюза. 22. Кіраўнік партызанскага руху на Віцебшчыне, Герой Савецкага Саюза. 23. Маршал Савецкага Саюза, удзельнік баёў на Беларусі. 24. Участак мясцовасці для выпрабавання баявой зброі. 25. Злучэнне ваенных караблёў і самалётаў. 26. Баявы мінаносец з шырокім раёнам плавання. 27. Караткаствольная артылерыйская гармата. 28. Часовае памяшканне войска ў паходзе. 29. Першы Герой Савецкага Саюза, беларус, палярны лётчык. 30. Кодавая назва аперацыі беларускіх партызан па разгрому чыгуначных камунікацый ворага ў 1943 годзе. 31. Стары вопытны воін. 32. Літаратурны твор у форме нататак аб мінулых ваенных падзеях. 33. Устаноўка для вызначэння месца знаходжання цэлей з дапамогай электрамагнітных хваль. 34. Лётчык-ас, тройчы Герой Савецкага Саюза. 35. Савецкі канструктар стралковай зброі. 36. Галоўны герой аповесці М.Шолахава "Лёс чалавека".

Даслаў Валеры ПІНЧУК.

Адказы на крыжаслоў-жарт, змешчаны ў № 85

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 2. Мода. 3. Лыкадзёр. 4. Лахмач. 5. Бюракрат. 6. Русалка. 8. Налог. 10. Факт. 12. Нястача. 15. Аптыміст. 16. Спекулянт. 17. Карл. 21. Фурор. 22. Бавары. 23. Насціл. 25. Ажур. 27. Наташа. 30. Газ. 31. Яга. 32. Аса.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1. Лом. 5. Барада. 8. Парадак. 9. Хітрасць. 11. Адэкалон. 13. Страх. 14. Таўро. 16. Соты. 18. Эрас. 19. Карты. 20. След. 22. Бэндар. 24. Каламбур. 26. Клавесін. 28. Кумыс. 29. Анархіст. 33. Ас. 34. Штангіст. 35. Аўчынка.

Адказы на крыжаслоў, змешчаны ў № 86

ПА ГАРЫЗАНТАЛІ: 3. Эфес. 4. Міля. 6. Пірс. 8. Хлеб. 10."Смага". 11.Беранжэ. 12. Камфорт. 14. Траса. 15. Станіца. 18. Антракт. 20. Прадпрыемства. 23. Марынад. 25. Паркаль. 27.Савет. 29. Мінерал. 31. Абанент. 33. Банка. 34. Кіно. 35. Муза. 36. Меню. 37. Рыга.

ПА ВЕРТЫКАЛІ: 1.Секстэт. 2. Цітаўка. 3. Эсмінец. 5. Яхтсмен. 6. Пеле. 7. Самаабмежаванне. 9. Буер. 11. Бітл. 13. Такт. 16. Нарты. 17. Аспід. 18. Алімп. 19. Рывок. 21. Тайм. 22. Флот. 24. Аграном. 26.Атакамы. 27.Слябінг. 28. Таварыш. 30. Ірак. 32. Неба.

КНІГАРНЯ

Нарысы гісторыі: плюсы і мінусы

□ А.ХАЦКЕВІЧ

У кнігарнях Мінска і рэспублікі з'явіліся "Нарысы гісторыі Беларусі", частка першая. Яны напісаны аўтарскім калектывам Інстытута гісторыі Акадэміі навук Беларусі (галоўны рэдактар М.П.Касцюк), выйшлі ў выдавецтве "Беларусь" тыражом 40 тыс. экземпляраў.

Гэта кніга рэкамендавана Міністэрствам адукацыі рэспублікі для студэнтаў вышэйшых навучальных устаноў нашай краіны. Яна ахоплівае вялікае гістарычнае поле ад старажытных часоў да Лютаўскай буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі 1917 года ўключна. Аўтары паставілі перад сабой задачу даць сапраўднае навуковае асэнсаванне гістарычных з'яў, падзей, працэсаў, што мелі месца на тэрыторыі Белай Русі, на якой здаўна жылі ўсходнеславянскія плямёны крывічоў, драгавічоў, радзімічаў, што сфарміраваліся пазней у беларускую народнасць, а затым, ва ўмовах капіталізму, — у буржуазную нацыю. Стваральнікі кнігі справядліва падкрэслілі, што пры гэтым нельга ні падфарбоўваць нашу гісторыю, як гэта нярэдка рабілася раней, ні даваць яе толькі ў негатыўным свеце, як часам бывае цяпер, а паказваць гістарычнае мінулае такім, якім яно было на самай справе, гэта значыць аб'ектыўна, абапіраючыся на строга правераныя факты, на праўду жыцця.

Трэба сказаць, што, на мой погляд, аўтарскаму калектыву ў цэлым удалося выканаць гэтыя патрабаванні і даць чытачам даследаванне, заснаванае на багатай гістарычнай базе, найноўшых археалагічных матэрыялах. Па-новаму напісаны некаторыя старонкі найстаражытнай гісторыі нашага народа. Зроблены, у прыватнасці, зусім абгрунтаваны вывад, што ў мезаліце (IX-V тысячагоддзі да нашай эры) на тэрыторыі Беларусі паявілася першае аўтахтоннае насельніцтва ў выглядзе некалькіх племянных груп. У далейшым яны паклалі пачатак этнагенетычным працэсам на Беларусі.

Басейн Прыпяці разглядаецца як частка рэгіёна, у якім фарміраваліся старажытныя індаеўрапейцы, складваліся элементы праславянскага насельніцтва, і не пазней за III тысячагоддзе да н.э. тут пачаўся пераход ад прысвойваючай да вытворчай гаспадаркі.

Даследаванне старажытнасцей жалезнага веку дапамагло высветліць узаемасувязі балцкіх і славянскіх этнічных суполак. У рэцэнзуемым выданні выкладзены розныя пункты гледжання вучоных на праблему паходжання славян, паказана, што шматвяковае сумеснае пражыванне славян з балтамі (продкамі сучасных літоўцаў) знайшло адлюстраванне ў матэрыяльнай культуры насельніцтва Беларусі другой паловы I тысячагоддзя н.э.

Аўтарамі па-новаму прачытаны летапісныя звесткі, якія датычаць Полацкай, Тураўскай, Гродзенскай, Навагрудскай і іншых старажытных зямель Беларусі.

Даследчыкі прыйшлі да высновы, што пачатак пераходу ўсходніх славян да класавага грамадства на тэрыторыі Беларусі адносіцца да другой паловы першага тысячагоддзя. У гэты перыяд тут складваюцца шматукладныя сацыяльна-эканамічныя адносіны, развіваецца маёмасная няроўнасць, зараджаецца раннефеадальны ўклад жыцця.

Канец першага — пачатак другога тысячагоддзя, лічаць аўтары, — перыяд складвання перадумоў фарміравання беларускай народнасці. Яна вырастала на аснове эканамічнай, сацыяльнай, палітычнай супольнасці плямён, першых дзяржаўных утварэнняў, асаблівую ролю сярод іх адыгрывала Полацкае княства.

У кнізе чамусьці абсалютна абыходзіцца пытанне аб існаванні на працягу 250 гадоў адзінай Старажытнарускай дзяржавы (Кіеўская Русь), у якую ўваходзіла тэрыторыя Беларусі, аб адзінай старажытнарускай народнасці, з якой у далейшым выйшлі тры народы-браты — рускі, украінскі і беларускі. Вядома, што некаторыя беларускія гісторыкі, у тым ліку і ў Інстытуце гісторыі АНБ, не падзяляюць такога погляду на айчынную гісторыю. Верагодна, таму ў выдадзеных "Нарысах гісторыі Беларусі" гэта пытанне з мэтай перастрахоўкі, мякка кажучы, абыдзена. І тут аўтары здрадзілі свайму прынцыпу: пісаць толькі праўду, не ўхіляцца ад вострых дыскусійных пытанняў і мець сваю навуковую пазіцыю.

Многія старонкі нарысаў прысвечаны Беларусі ў складзе Вялікага княства Літоўскага, Рускага, Жамойцкага. Тут даволі падрабязна разглядаюцца сацыяльна-палітычныя і эканамічныя адносіны уніі, войны, культура, рэлігійнае жыццё і іншыя пытанні ўнутранай і знешняй палітыкі гэтай буйной сярэдневяковай федэратыўнай дзяржавы, якую некаторыя гісторыкі называюць Літоўска-Беларускай. Беларусы, як найбольш шматлікі і па сваім часе высокаразвіты народ, мелі пэўную самастойнасць. Беларуская мова з'яўлялася дзяржаўнай. На ёй вяліся дзяржаўныя справы, пісаліся выдатныя помнікі сярэдневяковай праваовай думкі — Статуты Вялікага княства Літоўскага. Яны аказалі значны ўплыў не толькі на развіццё грамадства ва ўсходніх славян, але і на іншыя народы Еўропы. Невыпадкова, у гэты час завяршаецца працэс фарміравання беларускай народнасці. Яе выдатным прадстаўніком стаў асветнік і першадрукар Францыск Скарына, адзін з буйных прадстаўнікоў эпохі Адраджэння, дзеяч еўрапейскай і сусветнай цывілізацыі.

Аўтары правільна заўважаюць, што іншыя ўмовы склаліся для беларускіх зямель, калі яны ўвайшлі ў XV стагоддзі ў склад Рэчы Паспалітай. У кнізе раскрываюцца некаторыя зрухі ў развіцці эканомікі ў гэты час, але, разам з тым, прасочваецца адмоўнае ўздзеянне палітыкі паланізацыі на беларускую культуру. Вялікія матэрыяльныя і людскія страты нёс беларускі народ ад крывавых дынастычных войнаў, у першую чаргу паміж царскай Расіяй і каралеўскай Польшчай.

Новай паласой у гісторыі беларускага народа стала далучэнне яго зямель да Расіі ў выніку трох падзелаў Польшчы. Моўная роднасць, блізкасць нацыянальных культур, адзіная праваслаўная хрысціянская вера і многае іншае ў цэлым станоўча адбіліся на ўзаемаадносінах беларускага, рускага і ўкраінскага народаў у адзінай Расійскай дзяржаве. Адмоўным было тое, што антынародны самадзяржаўны ўрад заўзята праводзіў палітыку насільнай русіфікацыі ў адносінах да ўсіх нярускіх народаў. Цяжкі сацыяльны прыгнёт у краіне для ўсіх працоўных мас дапаўняецца не менш суровым нацыянальным ушчамленнем "іншародцаў". Усё гэта выклікала пасіўнае і актыўнае супраціўленне. У Беларусі і суседніх з ёй Літве і Царстве Польскім (так называлася руская частка Польшчы. — А.Х.) яно неаднаразова вылівалася ва ўзброеныя паўстанні. У кнізе шырока і, на мой погляд, аб'ектыўна, асветлены падзеі, звязаныя з паўстаннямі 1794 года пад кіраўніцтвам Т.Касцюшкі, 1830-1831 гадоў, а таксама 1863-1864 гадоў пад кіраўніцтвам К.Каліноўскага ў Беларусі.

Разам з рабочым класам і працоўным сялянствам, прагрэсіўнай інтэлігенцыяй Расіі пад кіраўніцтвам бальшавікоў выступілі пралетарыі, многія сяляне-бедмякі і лепшая частка нацыянальнай інтэлігенцыі Беларусі ў перыяд першай рускай рэвалюцыі 1905-1907 гадоў. У гэты перыяд на грэбені рэвалюцыйнай хвалі назіраецца рост нацыянальнай самасвядомасці беларускага народа і развіццё беларускай нацыянальнай культуры.

Паражэнне рэвалюцыі расчаравала многіх яе ўдзельнікаў, але не зняло з парадку дня прычыны, якія яе парадзілі. З 1910 года ў Расіі і Беларусі назіраецца павольны, але няўхільны рэвалюцыйны ўздым, які быў спынены на некаторы час у 1914 годзе пачаткам першай сусветнай вайны, але затым зноў аднавіўся з новай сілай у 1915-1917 гадах. К канцу 1916 года ў Расіі і Беларусі зноў склалася рэвалюцыйная сітуацыя, што ў лютым 1917 года перарасла ў другую, буржуазна-дэмакратычную рэвалюцыю, якая звергла царскае самадзяржаўе і абвясціла Расію дэмакратычнай рэспублікай. У беларусаў, якія актыўна ўдзельнічалі ў гэтай рэвалюцыі, зноў паявілася надзея нацыянальнага адраджэння, атрымання нацыянальнай незалежнасці. Але яна, на жаль, не апраўдалася. Падзеі ў Беларусі, звязаныя з Лютым, апісаны ў кнізе даволі падрабязна і праўдзіва. Нельга, на мой погляд, згадзіцца толькі з дзіўным і неабгрунтаваным вывадам, што Расія ў 1917 годзе нібыта наогул не была гатова да буйных сацыяльных пераўтварэнняў, да заваёвы ўлады пралетарыятам у саюзе з бяднейшым сялянствам, да чаго заклікалі бальшавікі. Вось як фармулюе ў заключэнне свой, відавочна, заблытаны вывад аўтар тэксту аб рэвалюцыі: "Указаныя гістарычныя ўмовы, а таксама нізкі культурны ўзровень шырокіх мас, якія не мелі вопыту дзейнасці ва ўмовах дэмакратычнага ладу, спецыфічныя маральна-палітычныя якасці бальшавіцкіх лідэраў далі магчымасць ім праз некалькі месяцаў павесці гэтыя масы на заваяванне ўлады. Больш позняя гісторыя засведчыла, што гэта быў шлях да небывалай яшчэ ў свеце грамадзянскай вайны, таталітарнага рэжыму і казарменнага сацыялізму" (стар.464).

Да вартасцей рэцэнзуемай кнігі трэба аднесці і тое, што ў ёй названа значна больш, чым у ранейшых абагульняючых працах па гісторыі славутых беларусаў і ураджэнцаў Беларусі, якія ў розны час праявілі сябе ў ваеннай справе, на ніве асветы і культуры або ў іншых галінах чалавечай дзейнасці, але былі чамусьці забыты.

■

Лінію – "замарозіць", рэактар – "размарозіць"

ЗША і Паўднёвая Карэя выступілі з сумеснай заявай, у якой у чарговы раз прызываюць Паўночную Карэю дапусціць інспектараў ААН на свае ядзерныя аб'екты. Адзначаецца, што Паўночная Карэя змякчыла сваю лінію ў абмен на дапамогу ў будаўніцтве новага рэактара.

Альянс ці кааліцыя?

Паводле папярэдніх даных, у парламенцкіх выбарах на Шры-Ланцы перамог апазіцыйны народны альянс.

Нягледзячы на ўпэўненую перамогу, альянс не набраў дастатковай колькасці месц у парламенце. Пераможцам прыйдзецца ўступіць у кааліцыю з іншымі палітычнымі партыямі.

Стаўкі: хто больш?

Цэнтральны банк ЗША ўжо ў 5-ы раз на працягу года ўзняў працэнтныя стаўкі па ўкладах.

У Заходняй Еўропе, наадварот, стаўкі паступова памяншаюць.

Японія "здалася"

ЗША і Японія падпісалі пагадненне пасля некалькіх месяцаў "гандлёвай вайны".

Японія ўсё ж вырашыла спрасціць доступ амерыканскіх тавараў на свой рынак. Зараз ЗША адчуваюць вялікую патрэбу ў гандлі з Краінай узыходзячага сонца.

Футбаліст ці стралок?

Бліжэйшыя дні вырашаць лёс аргенцінскага футбаліста Дыега Марадоны.

Маючае адбыцца пасяджэнне ФІФА прыме рашэнне, якія санкцыі прымяніць да аргенцінца. Другое разбіральніцтва па справе Марадоны плануецца ў яго на радзіме, дзе ён абвінавачваецца ў стральбе па журналістах.

Пікасо застаецца Пікасо

Няўдала закончыўся апошні распродаж карцін на аўкцыёне Крысці.

З 76 выстаўленых твораў мастацтва было куплена толькі 38. Такога нізкага попыту не было на гэтым аўкцыёне з 1981 года. Тым не менш, былі і тут "рэкардсмены". У 5,7 млн. даляраў ацанілі калаж Пікасо, напісаны ў 1913 годзе. Карціна Пікасо "Скрыпка, бутэлька і шклянка" ў стылі кубізму прынесла арганізатарам аўкцыёна 6,2 млн. даляраў.

Перамены – ў карлікавым каралеўстве

Кароль карлікавага паўднёваафрыканскага каралеўства Лесота аб'явіў аб роспуску парламента.

Тут будзе створаны часовы ўрад і будуць праведзены новыя парламенцкія выбары.

■

ХАТНІ ЭКРАН

20, субота

Беларускае тэлебачанне
* 11.40. "Лулу – анёл кветак".
12.15. Сталіца.
12.35. Агмень. Аб жыцці беларускага замежжа.
13.10. А.Касона. "Дрэвы паміраюць стоячы". Спектакль.
16.20. Дзесяць запаведзяў. Перадача 12-я.
16.50. Кінанарыс.
17.00. Творчасць Уолта Дыснея.
17.30. "Адрынутыя". Д/ф.
18.20. Метраном.
* 19.10. "Чарапашкі ніндзя".
19.35. "Нов і К"-топ-10.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Пад купалам Сусвету.
◆21.50. "Ніягара".
23.25. "Каскад".
23.40. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
11.10. Смак.
11.25. "Існасць."
◆11.55. "Ваенна-палявы раман".
13.25. Тэлескоп.
14.00, 23.00. Навіны.
14.20. Лабірынт. "Ва ўсіх на вуснах".
◆14.50. "Кэтвізл".
15.25. Грай, гармонік!
16.10. "Над магілай запалім свечку?". Тэлевізійнае пісьмо Г.Баравіка.
16.20. У свеце жывёл. "Жыццё заапаркаў". Тэлесерыял.
17.00. Брэйн-рынг.
17.55. Да і пасля...
◆18.45. "Айвенга". 1-я серыя (ЗША).
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 23.10. Надвор'е.
◆20.45. "Камісар". 9-я серыя (ЗША).
21.45. Смехапанарама.
22.25. Астралябія.

Канал "Расія"
◆11.15. "Мемента моры".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Ізабэль.
14.05. Ю.Кацін-Ярцаў. Памяці майстра.
14.50. Зоркі Амерыкі.
15.20. Футбол без граніц.
* 16.15. "Мячы свабоды" (ЗША).
17.15. Вуснамі дзіцяці.
17.45. Тэлеэрудыт.
17.50. Свята кожны дзень.
18.00. Аншлаг і К.
◆19.25. "Два байцы".
* 21.05. "Што там пад маскай?".
21.25. Маскі-шоу.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
◆23.35. "Плоць".

Санкт-Пецярбург
11.45. "Мікалай Акімаў". Фільм-манаграфія.
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Гамлет".
* 16.00. "Марыяна першая".
16.25. Аўтапілот.
16.40. "Занялалае каралеўства". Спектакль.
* 18.05. "Чаму сланы?".
18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
18.55. Экспрэс-кіно.
◆19.15. "Страсці" (Італія).
20.45. Футбол. Кубак "19 жніўня".
21.15. "Дон Жуан". Фільм-балет.
22.00. Ваш стыль.
◆22.10. "Цені знікаюць апоўдні". 5-я серыя.

8-ы канал
◆15.00. "Майстэрства кунфу".
16.30. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
* 17.00. "Трансформеры".
◆17.50. "Заліў Небяспечны".
18.20. "Трыумф Напалеона пры Аўстэрліцы" з цыкла "Гістарычныя бітвы".
◆19.20. "Кветка страсці".
20.50. Фірма "Кедберн" і ММ-4 прадстаўляюць музычную праграму.
◆21.50. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.10. "Трэцяе вока".
18.00. Сёння.
◆18.35. "Ключы ад форта Байярд".
19.55. Мультфільм.
◆"Паліцэйскі Кэтс і яго сабака".
21.00. "Надоечы".
21.50. Аўтаспорт: вышэйшыя дасягненні.
◆22.05. "Камедыя строгага рэжыму".
23.25. "Музычны кірмаш".

21, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
◆8.55. "Ніягара".
10.30. Беларускі тур.
* 10.50. "Чарапашкі ніндзя".
11.15. Пра шахматы і шахматыстаў.
11.45. Нядзельная пропаведзь.
11.55. Аэробіка.
12.25. АВС-клуб.
12.40. MTV. Лепшыя хіты.
13.10. "Праспект".
13.40. Залатая карэта.
* 14.40. "Плюх і Пліх", "Каменныя музыкі".
15.00. Тры апельсіны.
15.20. "Існасць".
16.15. Гісторыя ДАВТа Беларусі.
17.15. "Дзяўчына без адраса".
18.40. "Гінес-шоу".
19.10. Дзелавы веснік.
* 19.30. "Чарапашкі ніндзя".
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
20.40. Калыханка.
21.00. Пад купалам Сусвету.
◆21.10. [illegible]
22.55. Футбол. Чэмпіянат Беларусі. КІМ (Віцебск) – "Дынама" (Брэст). 2-гі тайм.

Канал "Астанкіна"
7.15. Альпійскае ранча.
7.50. Спортлато.
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.55. Зямля людзей.
11.40. Малыя гарады Расіі.
12.10. "Пасля Сталіна".
* 13.00. "Шасць апошніх пінгвінаў".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.20, 23.00. Навіны.
14.20. Тэлерадыёкампанія "Мір".
15.05. Жывое дрэва рамёстваў.
15.10. Амерыка з М.Таратутам.
15.45. Вялікі тэатр. Дні і вечары.
16.30. Клуб падарожнікаў.
17.30. Тэлелоцыя.
* 17.45. "Баскетбольная ліхаманка", "Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды".
18.45. Бамонд.
19.00. Надвор'е.
19.05. КВЗ-94. Кубак чэмпіёнаў. АДУ–НДУ.
21.00. Нядзеля.
21.50. Свята авіяцыі ў Тушыне.
23.20. Каханне з першага погляду.
23.10. Сёння.

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестki.
7.55. Дзіцячы тэлевізійны тэатр. "Драўляны рыцар".
9.25. Добрай раніцы, Еўропа.
9.55. Аты-баты.
10.25. "Успамінаючы Уцёсава...".
* 11.25. Ура, канікулы! "Бегемот Гуга".
12.40. Шэсць сотак.
13.20. Не высечы...
13.35. Уручэнне Б.Ахмадулінай Пушкінскай прэміі.
14.05. XX стагоддзе ў кадры і за кадрам. "Чалавек з тысяччу твараў: Алек Гінес".
14.50. У свеце жывёл.
[illegible]
* 17.05. "Гуфі і яго каманда", "Чорны плашч".
18.00. Свята кожны дзень.
18.10. Каробка перадач.
18.25. "Гарадок".
◆18.40. "Венгерскі набоб".
21.25. У Ксюшы.
[illegible]
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Поўня.

Санкт-Пецярбург
8.50. Гаючае слова. Праграма-набажэнства.
9.00. "Клемянціна".
10.05. "Пабочныя дзеці Антона Вебера". Тэл.фільм (Францыя). 2-я частка.
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.35. "Фантазіі мяккіх часоў". Прэм'ера студыі "Лентэлефільм".
13.35. "Каменная кветка". Балет ДАВТа.

8-ы канал
* 15.00. "Трансформеры".
◆16.10. "Дзеці кукурузы".
◆17.45. "Балада пра каханне і неба".
◆18.15. "Кветка страсці".
20.35. Спорт-сакрэт.
21.00. "Асцерагайцеся блудніцы".
22.40. Foxy music.

Канал НТВ
◆17.00. "Мафусаіл".
18.55. "Майстэрства жыць".
◆19.25. "Паліцэйскі Кэтс і яго сабака".
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Куіглі-аўстраліец".
23.10. Чэмпіянат свету па веласпорту.
23.55. НТВ прадстаўляе: анонс тыдня.

22, панядзелак

Беларускае тэлебачанне
9.05. Пад купалам Сусвету.
9.15. Пяць хвілін на жарты.
9.20. АВС-клуб.
* 9.35. "Чарапашкі ніндзя".
10.00. "Праспект".
10.30. Рэпартаж са святкавання Дня металурга ў Жлобіне.
11.25. Тэлевізійны Дом кіно.
12.25. Дзелавы веснік.
◆12.40. "Тры тапалі на Плюшчысе".
13.55. "Нябыліца". Фільм-канцэрт.
14.35. "Настане свая чарга".
* 15.35. "КААПП".
16.15. Д/ф.
17.30. Навіны.
17.40. Планета людзей.
18.10. Абласныя навіны (Брэст).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Аэробіка.
19.30. Праблема сёння – імянныя прыватызацыйныя чэкі.
19.55. Што на свеце пачуваецца.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Студыя "Тэлесябрына".
21.40. Спартыўны тэлекур'ер.
22.00. XXIII Міжнародны фестываль духоўнай музыкі.
22.45. Пад купалам Сусвету.
22.50. НІКа.
23.05. "Паласа Сімарана".
0.20. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 22.50. Навіны.
8.00. Дзелавы веснік.
◆8.15. "Дзікая ружа".
8.50. Дак. фільм.
15.25. Лялька маёй мары.
[illegible]
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. Свет сёння.
17.40. Азбука ўласніка.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Кола цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
[illegible]
20.45. Сустрэча з А.І.Салжаніцыным.
21.05. [illegible]
21.35. [illegible]
◆23.00. "Цела".

Канал "Расія"
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
* 8.25. "Кошка, якая гуляла сама па сабе".
9.40. Сялянскае пытанне.
* 15.20. "Малыш і Карлсан", "Чые ў лесе шышкі?"
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.50. Бізнес у Расіі.
17.00. Свята кожны дзень.
17.30. Выратаванне 911.
18.25. "Жывель-91... Гэта ўжо гісторыя".
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Справа аб прапаўшым завяшчанні".
20.35. Ніхто не забыты.
20.40. Рэпарцёр.
21.00. Момант ісціны.
21.45. Экран крымінальных паведамленняў.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Развітанне". Я.Клячкін.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. "Румба, вальс і маладосць". Тэлефільм.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 14.20. "Амаль нявыдуманая гісторыя".
◆14.45. "Страсці".
◆16.20. "Саната для рыжай дзяўчынкі".
17.25. Музычны спектакль для дзяцей.
* 18.10. "Домік для ўсіх".
* 18.55. "Запіскі пірата".
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
19.55. Фільм-канцэрт.
◆20.15. "Ворагі".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Свет мастацтва.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
22.20. "Двайнік". Тэлеспектакль.

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.25. "Нямецкі часопіс".
* 18.40. "Вальтрон".
◆19.05. "Хіл Стрыт Блюз".
* 19.50. Мультфільм.
◆20.25. "Марэна Клара".
21.15. БАНТ. Рэпартаж.
21.20. "Вось мы... для вас...".
◆21.35. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
17.00. НТВ прадстаўляе: анонс тыдня.
* 17.05. Мультфільм.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, ці Вы жадалі пра гэта даведацца". Фільм 61-ы.
18.00, 21.00. "Сёння".
18.35. Спартыўная азбука.
◆19.05. "Узрост кахання".
◆21.35. "Інспектар крымінальнай паліцыі". 9-я серыя.
22.30. Часінка.
22.55. Тэніс у поўнач.

23, аўторак

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. "Чаму і як вучыць Амерыка?"
◆9.15. "Паласа Сімарана".
10.30. Міжнародныя спаборніцтвы па канкуры на кубак Беларускай асацыяцыі конегадоўлі.
◆11.20. "Сільва".
16.30. "Нов і К"-топ-10.
17.30. Навіны.
17.40. "Чаму і як вучыць Амерыка?"
18.10. Абласныя навіны (Віцебск).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. [illegible]
19.45. [illegible]
19.55. Парады агароднікам.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. НІКа.
23.00. Канцэрт зорак эстрады Украіны.
24.00. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 22.50. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
8.15. Вясёлыя нотткі.
8.35. Амерыка з М.Таратутам.
9.05. [illegible]
9.45. Справа.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Наш музычны клуб.
[illegible]
16.40. Паўночныя вароты Кітая.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Знак пытання.
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
[illegible]
19.40. Добрай ночы, малышы!
19.55. Футбол. Развітальны матч Фёдара Чаранкова. "Спартак" (Масква)–"Парма" (Італія).
20.45. З першых рук.
20.55. Карагод вакол зямнога шара.
22.00. Хіт-парад Астанкіна.
◆23.00. "Ультра".

Канал "Расія"
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. "Сонечны вецер".
8.40. Момант ісціны.
8.45. Кліп-антракт. В.Казачэнка.
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост". "Такі ўзрост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія.
16.40. [illegible] дыназаўрам.
17.05. М-прэст.
* 17.20. "Жыў-быў сабака".
17.30. Свята кожны дзень.
17.40. Наш сад.
18.10. L-клуб.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. Ніхто не забыты.
◆19.40. "Лёс Золтана Карпаці".
21.10. Сем нот у цішыні. Б.Акуджава.
21.45. Экран крымінальных паведамленняў.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. "Каста дзіва". Канцэрт памяці Марыі Калас.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 14.20. "Калі ласка".
◆14.45. "Кінфія".
15.40. Тэлефільм.
16.25. Музычны фільм.
16.45. Тэлемагазін.
* 16.50. "Капрызка".
17.10. Дзецям пра зверанят.
17.40. Адкрываю для сябе Расію.
* 18.10. "Перапалох".
* 18.55. "Небачаная, нечуваная".
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
◆20.00. "Тут мой прычал".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. Музычны фільм.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
◆22.20. "Цені знікаюць апоўдні".

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
18.25. Студыя "ІНТЭКС": "Навіны".
* 18.35. "Вальтрон".
◆19.00. "Лабірынт правасуддзя".
* 19.50. Мультфільм.
◆20.25. "Марэна Клара".
21.15. БАНТ. Рэпартаж.
21.20. Шанц-прыз.
◆21.40. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, ці Вы жадалі пра гэта даведацца". Фільм 62-і.
18.00, 21.00. "Сёння".
18.35. Чэмпіянат свету па веласпорту.
◆19.20. "Пазначаны для забойства".
◆21.35. "Інспектар крымінальнай паліцыі". 10-я серыя.
22.30. Часінка.
22.55. "Матадор" Канстанціна Эрнста.

24, серада

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. "Чаму і як вучыць Амерыка?"
◆9.05. "Маё каханне, мой смутак".
10.05. Аэробіка.
10.35. "Мінулае яшчэ наперадзе".
◆11.05. "Дон Кіхот".
* 12.40. "Крэм-бруле", "Фунцік і сышчыкі", "Дзядулева дудачка", "Пра Веру і Анфісу", "Дарэмі".
13.30. "Аўтапартрэт з кветкамі".
13.45. Відзьма-нявідзьма.
14.45. "Еўрапейскі калейдаскоп".
15.15. Анатоль Салаўяненка на сцэне і па-за сцэнай. Музычны фільм.
16.05. "Вось такая яна, Украіна". Д/ф.
16.30. Канцэрт Дзяржаўнага акадэмічнага ансамбля танца Украіны імя Паўла Вірскага.
17.00. "Гэта дзіўнае шкло". Тэлефільм.
17.30. Навіны.
17.40. "Чаму і як вучыць Амерыка?"
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. "Пяць зорак". Юбілейная праграма.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. НІКа.
23.00. Пяць хвілін на жарты.
23.05. Чэмпіянат свету па мотагонках.
0.05. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 0.30. Навіны.
8.00. Расійскі дайджэст.
* 8.15. "Расамаха і лісіца".
◆8.30. "Дзікая ружа".
8.55. Клуб падарожнікаў.
9.45. Дзелавы веснік.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Комікс-бум.
16.05. Канцэрт Дзяржаўнага акадэмічнага ансамбля танца Украіны імя П.Вірскага.
16.40. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.25. "Вось такая яна, Украіна".
17.50, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.50. Калі...Вядучы – У.Познер.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Маналог.
20.55. Для вас спяваюць зоркі ўкраінскай эстрады.
◆21.50. "Ад імя ўсіх сваіх".

Канал "Расія"
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Ранішні канцэрт.
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
* 16.05. "Вожык у тумане".
16.15. Далёкі Усход.
17.00. Галасы.
17.30. Свята кожны дзень.
17.40. Рубяжы.
17.55. Тэлевізійны тэатр Расіі.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.25. Я – лідэр.
20.50. Кліп-антракт Л.Агуцін.
21.00. Праграма Сі-бі-эс і Расійскага ТБ.
23.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Плошча мастацтваў.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
◆13.30. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
* 14.20. "Дамавік і гаспадыня".
◆14.45. "Мігранты".
16.25. "Адмірал Крузенштэрн".
◆16.50. "Сем прыгажунь".
* 18.15. "Цудоўнае лякарства".
18.55. Тэлефільм.
◆19.05. "Каміла, ці Нераскрытыя таямніцы".
19.55. Брава, артыст!" Душа Насеrange". Тэлефільм.
20.05. Блеф-клуб.
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. "Падсякай".
21.10. Музычны момант.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
◆22.20. "Цені знікаюць апоўдні".

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
* 18.25. "Вальтрон".
◆18.50. "Хіл Стрыт Блюз".
* 19.35. Мультфільм.
19.50. Майстэрства у-шу.
◆20.30. "Марэна Клара".
21.20. Гарадскі гадзіннік.
◆21.40. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00, 18.35. Мультфільм.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, ці Вы жадалі пра гэта даведацца". Фільм 63-і.
18.00, 21.00. "Сёння".
◆18.55. "Вецер з усходу".
◆21.35. "Інспектар крымінальнай паліцыі". 11-я серыя.
22.30. Часінка.
22.55. Кафэ "Абломаў".

25, чацвер

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. "Чаму і як вучыць Амерыка?".
◆9.05. "Маё каханне, мой смутак".
10.05. Рок-айленд.
◆11.05. "Дзіўная гісторыя доктара Джэкіла і містэра Хайда".
12.35. Тэл.дак.фільмы.
◆13.30. "Мужыкі".
17.30. Навіны.
17.40. "Чаму і як вучыць Амерыка?".
18.10. Абласныя навіны (Гродна).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Зачытайце маё пісьмо...
19.05. "Кола лёсу ў Марселі".
19.45. "Стэп". Кінанарыс.
19.55. Бізнес-рынг.
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Маё каханне, мой смутак".
22.35. Пад купалам Сусвету.
22.45. "Крок". "Перакрыжаванне". Аб сустрэчы моладзі на граніцы Беларусі, Расіі, Украіны.
23.10. НІКа.
23.25. "Крок".
0.15. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 22.55. Навіны.
8.00. Агляд рынку нерухомасці.
◆8.20. "Дзікая ружа".
8.45. "Жыццё заапаркаў".
9.25. ЕЭС і расійскі рынак.
9.45. Прадпрымальнік.
* 15.25. "Вайна гобатаў".
15.50. Самавар, самавар, лыжачка...
16.40. Планета. Еўразійскі саюз: міф і рэальнасць.
17.25. Дакументы і лёсы.
17.40. Загадка СБ.
17.50, 20.30. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.25. "Дзікая ружа".
18.55. Серпанцін. Аўтарская праграма М.Захарава.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.40. Масква–Крэмль.
21.00. Лата "Мільён".
◆21.35. "Станцыйны наглядчык".
23.05. "Я вам сплю".

Канал "Расія"
6.00, 10.00, 15.00, 19.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.30. Паехалі.
8.40. Золата арцелі "Ойна".
◆8.50. "Санта-Барбара".
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост". "Першы дубль".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Тэлегазета.
16.15. Зрабі дабро.
16.45. Новая лінія. "Банкрот".
17.00. Будні.
17.40. Свята кожны дзень.
17.50. У свеце аўта- і мотаспорту.
18.20. Свая гульня.
18.50. Пяць хвілін аб добрым жыцці.
19.25. Падрабязнасці.
◆19.35. "Санта-Барбара".
20.30. Маскі-шоу.
21.00. Камера даследуе мінулае. "Загадка Андропава".
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Бясшумныя лідэры.
23.05. Цішыня № 9.

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
* 13.30. "Цуды ў гусляры", "Давай мяняцца".
14.00. Тэлефільм.
◆14.45. "Гамлет".
* 17.15. "Як лісы з курамі пасябравалі".
17.35. Музычны фільм.
* 18.10. "Плошча кардонных гадзіннікаў".
18.55. Парады садаводам.
◆19.05. "Калі ласка, ці Пабочным уваход забаронены".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
◆20.55. "Дзеці".
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Па ўсёй Расіі.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
22.20. Вячэрні звон.

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
* 18.25. "Вальтрон".
◆18.50. "Лабірынт правасуддзя".
* 19.40. Мультфільм.
20.20. Майстэрства у-шу.
21.00. БАНТ. Рэпартаж.
21.05. Давайце патанцуем!
◆21.35. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільмы.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, ці Вы жадалі пра гэта даведацца". Фільм 64-ы.
18.00, 21.00. "Сёння".
18.35. Чэмпіянат свету па веласпорту.
◆19.20. "Эймас".
◆21.35. "Інспектар крымінальнай паліцыі". 12-я серыя.
22.30. Часінка.
◆23.00. "Арбітр".

26, пятніца

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Эканамікст.
8.20. Пад купалам Сусвету.
8.30. Надвор'е.
8.40. Пяць хвілін на жарты.
8.45. "Чаму і як вучыць Амерыка?".
◆9.15. "Маё каханне, мой смутак".
10.15. "Ігар Уладзіміравіч Ільінскі. Урокі жыцця". Тэл.фільм.
◆11.15. "Нябесныя ластаўкі".
13.25. Дак.фільм.
* 14.15. "Цудоўны Гоша".
15.05. "Антуан дэ Сент-Экзюперы". Д/ф.
17.30. Навіны.
17.40. "Гісторыя аднаго кахання". Тэл.дак.фільм.
18.00. Эканамікст.
18.10. Абласныя навіны (Магілёў).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Леснічоўка Раманы. Родныя мясціны Ядвігі Ш.
19.15. "Бег... Бег... Бег...". Звышмарафонскі прабег "Мой родны кут".
19.25. У пошуках згубленага часу.
20.10. Студыя "Тэлесябрына".
20.25. Пяць хвілін на жарты.
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Джокер".
23.05. Пад купалам Сусвету.
23.15. НІКа.
23.30. Надвор'е.

Канал "Астанкіна"
7.00, 10.00, 15.00, 17.00, 20.00, 23.00. Навіны.
8.00. Новы старт.
8.15. Сарока. Дзіцячая інфармацыйная праграма.
◆8.40. "Дзікая ружа".
9.15. Агарод круглы год.
9.45. Бізнес-клас.
◆15.25. "Прададзены смех".
16.50. Тэхнадром.
17.25. Чалавек і закон.
17.55, 20.35. Надвор'е.
18.00. Гадзіна пік.
◆18.20. "Дзікая ружа".
18.50. Поле цудаў.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Чалавек тыдня.
◆21.05. "Каханне пад пытаннем".
23.10. Музагляд.
23.55. Аўта-шоу.

Канал "Расія"
6.00, 10.00, 15.00, 22.00. Вестki.
8.00. Сусветныя навіны Эй-бі-сі.
8.25. Паехалі.
* 8.35. "Падарожжа мураша".
◆8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Горад Разань".
16.50. "Гады казак". Д/ф.
17.45. Кліп-антракт. Група "Дзюна".
17.55. Футбол. "Дынама" (Масква) – "Спартак" (Уладзікаўказ).
20.00. Падрабязнасці.
20.10. Свята кожны дзень.
◆20.20. "Санта-Барбара".
* 21.10. "Ноч".
21.25. А.Баталаў пра К.Паўстоўскага.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
◆22.35. "Зладзеі ў законе".

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
12.10. Чароўная лінія.
12.25. "Нямецкая хваля".
13.00. Хуткая дапамога.
13.30. Урок нямецкай мовы.
13.45. Еўрапейскі калейдаскоп.
* 14.10. "Бяда".
◆14.45. "Калі ласка, ці Пабочным уваход забаронены".
16.00. Тэлемагазін.
◆16.05. "Калі іграе клавесін".
* 17.00. "Уладары маланак", "Падарунак для слана".
17.20. Музыка – дзецям.
17.50. Фільм-канцэрт.
* 18.10. "Давай мяняцца".
18.55. Тэлеспектакль.
◆19.40. "Веру ў цябе".
20.45. Тэлеслужба бяспекі.
20.55. В.Панамарова. Роздум пра раманс.
21.25. Тэлемагазін.
21.30. Будні.
22.00. Спорт, спорт, спорт...
22.15. Ваш стыль.
◆22.20. "Хтосьці за дзвярыма".

8-ы канал
◆18.00. "Карусель".
* 18.25. "Вальтрон".
◆18.50. "Швейцарскія рабінзоны".
* 19.40. Мультфільм.
20.20. Інтэрв'ю. ММ-4.
20.50. Foxy music.
◆21.40. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.30. "Энцыклапедыя цудаў, ці Вы жадалі пра гэта даведацца". Фільм 65-ы.
18.00, 21.00. "Сёння".
18.35. Футбольны клуб.
◆19.25. "Самая абаяльная і прывабная".
◆21.35. "Суддзя". 1-я серыя.
22.30. Часінка.
◆23.00. "Смяротны ўкус".

27, субота

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Надвор'е.
8.30. Пяць хвілін на жарты.
8.35. Здароўе. Тэлечасопіс.
◆9.00. "Джокер".
10.30. "Мы – беларусы". Прафесар Калумбійскага ўніверсітэта Янка Запруднік.
11.05. Паказвае Віцебск.
12.05. "Шматгалоссе".
* 12.55. "Лулу – анёл кветак".
13.30. Да Дня незалежнасці Малдовы.
14.55. "Казкі горада Лета". Музычны спектакль.
15.20. Фестываль ваенна-патрыятычнай песні.
16.05. Тэлевізійны Дом кіно.
17.05. Юбілейны вечар народнага артыста Беларусі Віктара Вуячыча.
19.05. "Нов і К"-топ-10.
* 20.05. "Чарапашкі ніндзя".
20.30. Пяць хвілін на жарты.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
◆21.35. "Каханне немаладога чалавека".
22.55. Пад купалам Сусвету.
23.05. "Каскад".
23.25. Відзьма-нявідзьма.

Канал "Астанкіна"
8.00. Покліч джунгляў.
8.30. Тэлерадыёкампанія "Мір".
10.00. Ранішняя пошта.
10.30. Медыцына для цябе.
11.00. Навіны культуры.
11.10. Смак.
◆11.30. "Вёска Хлюпава выходзіць з Саюза".
12.50. Азбука ўласніка.
13.00. У горадзе N.
13.50. Чалавек і закон.
14.00, 23.00. Навіны.
14.20. Лабірынт. Хачу стаць Ротшыльдам.
◆14.50. "Кэтвізл".
15.15. Служэнне муз не цярпіць мітусні.
15.50. Кінаканцэрт "Надзвычайны цуд".
16.20. Чакайце адказу.
16.55. Футбол. "Лакаматыў" (Масква) – КамАЗ.
17.55. Да і пасля...
◆18.45. "Айвенга". 2-я серыя.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.00. Навіны плюс.
20.35, 22.25. Надвор'е.
◆20.45. "Камісар".
21.45. Смехапанарама. Вядучы – Я.Петрасян.
22.35. Ялта–Масква–транзіт-94".

Канал "Расія"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вестki.
7.25. "На славу оперы".
7.55. Студыя "Рост".
8.25. "Партрэт і аблічча".
8.55. Сёння – Дзень расійскага кіно.
* 9.00. "Фільм, фільм, фільм".
◆9.20. "Каток і скрыпка".
10.15. "Як жыць будзем?".
11.00. Пілігрым.
11.30. Вінілавыя джунглі.
◆12.00. "Спыніце Патапава".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Залатая шпора.
13.50. Тэлеэрудыт.
13.55. Футбол без граніц.
◆14.45. "Брыльянтавая рука".
16.35. Свята кожны дзень.
16.45. Вуснамі дзіцяці.
17.15. Тэлеэрудыт.
◆17.20. "Вочы чорныя".
20.45. Фільм-прэм'ер.
21.05. Зусім сакрэтна.
22.20. Аўтаімгненне.
22.25. Зоркі гавораць.
22.30. Спартыўная карусель.
22.35. Праграма "А".
◆23.35. "Барабаніяда".

Санкт-Пецярбург
9.00. "Час фрэйзера".
9.30. Чароўная лінія.
◆9.45. "Хтосьці за дзвярыма".
11.25. "Царэўна-жаба". Лялечны спектакль.
12.25. "Мая музыка". Ф.Кіркораў.
13.00. Хуткая дапамога.
13.35. "Леў Талстой". "Анафема".
15.10. Тэлефільм.
15.30. "Марыяна першая".
16.00. Сёння і штодзённа.
◆16.20. "Пажар у флігелі", "Дзіўная кошка".
16.55. Футбол. "Кубак 19 жніўня".
17.30, 18.30, 21.45. Інфарм ТБ.
17.55, 18.55. Экспрэс-кіно.
◆19.15. "Страсці".
20.45. "Наглядзіцеся, вочы ясныя".
21.30. Накцюрн Ф.Шапэна.
22.05. Ваш стыль.
22.10. Адам і Ева +.
◆22.40. "Трывожныя ночы ў Самары".

8-ы канал
◆15.00. "Героі раз'юшаных".
16.30. Прапаведнік Кенет Коўпленд.
* 17.00. "Трансформеры".
◆17.45. "Заліў Небяспечны".
18.10. "Нашэсце Напалеона на Маскву" з цыкла "Гістарычныя войны".
◆19.05. "Кветка страсці".
20.30. Фірма "Кедберы" і ММ-4 прадстаўляюць музычную праграму.
◆21.35. Мастацкі фільм.

Канал НТВ
* 17.00. Мультфільм.
17.10. Трэцяе вока.
18.00. "Сёння".
18.35. "Ключы ад форта Байярд". 28-ы вып.
◆19.55. "Паліцэйскі Кэтс і яго сабака". 41-я і 42-я серыі.
21.00. Надоечы.
21.45. Аўтаспорт: вышэйшыя дасягненні.
◆22.00. "Гангофер".
23.35. Музычны кірмаш.

28, нядзеля

Беларускае тэлебачанне
8.00. Раніца рэспублікі.
8.10. Пад купалам Сусвету.
8.20. Пяць хвілін на жарты.
8.25. Слова да чалавека.
8.55. Справы вайсковыя.
9.40. Урокі здароўя.
10.05. Нядзельная пропаведзь свяшчэнніка Алексія Шынкевіча.
10.15. Беларускі тур.
* 10.35. "Чарапашкі ніндзя".
◆11.00. "Каханне немаладога чалавека".
12.20. АВС-клуб.
12.35. Аэробіка. Урокі Наталлі Наважылавай.
13.05. MTV. Лепшыя хіты.
13.35. Кола дзён. Беларуская дуда.
14.00. Асілак.
15.00. Шоу-TV "Тры апельсіны".
15.15. Паміж намі, жанчынамі.
* 16.00. "Чарцяня № 13", "Ласяня", "Аўтамабіль ката Леапольда".
16.30. Наталі. Праграма для жанчын.
16.50. Чэмпіянат Беларусі па мастацкай гімнастыцы.
17.30. "І за гарою пакланюся...". Ф.М.Янкоўскі.
18.05. Дзелавы веснік.
18.20. Тэлеклуб "Гаў-гаў".
* 19.00. "Чарапашкі ніндзя".
19.25. "Гінес-шоу".
20.00. Панарама.
20.35. Пяць хвілін на жарты.
20.40. Калыханка.
21.00. Пад купалам Сусвету.
◆21.15. "Дзве жанчыны".
23.00. Камп'ютэрны палігон.
23.15. Футбол. "Нёман" (Гродна) – "Дынама" (Мінск).

Канал "Астанкіна"
8.00. Марафон-15.
8.30. Раным-рана.
9.00. Палігон.
9.30. Пакуль усе дома.
10.00. Ранішняя зорка.
10.55. Зямля людзей.
11.40. Палітра. Сальвадор Далі.
12.05. Навукова-папулярны фільм.
12.55. "Шпаргалка з падарункам".
13.10. "Падводная адысея каманды Кусто".
14.00, 17.20, 23.00. Навіны.
14.20. "Русскій міръ".
14.50. Мініяцюра.
15.05. Жывое дрэва рамёстваў.
15.10. Японія з А.Калошыным.
15.45. Музыка ў эфіры.
16.30. Клуб падарожнікаў.
17.30. Тэлелоцыя.
* 17.45. "Баскетбольная ліхаманка", "Сапраўдныя паляўнічыя на прывіды".
18.45. Бамонд.
19.00. Надвор'е.
◆19.05. "Авантурысты".
21.00. Нядзеля.
21.50. Спартыўны уік-энд.
22.10. Ялта–Масква–транзіт-94".

Канал "Расія"
8.00, 13.00, 19.00. Вестki.
7.25. "Смерць Прасвятой Багародзіцы". Д/ф.
7.45. Здарова жывеш...
8.00. Канцэрт аўтарскай песні. А.Асокін.
8.30. Студыя "Рост".
9.00. Табліца множання.
9.30. Добрай раніцы. "Снеданне для чэмпіёнаў".
10.00. Аты-баты...
10.30. Смачна, вельмі смачна.
10.40. Дэ факта. Міжнародная праграма.
* 11.10. "Надзвычайныя прыгоды барона Мюнхаўзена".
12.40. Сялянскае пытанне.
13.20. Не высечы...
13.35. Джаз-клуб.
14.05. Белая варона.
14.50. "Формула-І".
* 17.00. "Гуфі і яго каманда", "Чорны плашч".
18.00. Свята кожны дзень.
18.10. Каробка перадач.
18.25. У Ксюшы.
◆19.25. "Такім гульням цябе не вучылі".
21.10. Кліп-антракт. А.Укупнік.
21.20. Футбол. "Мілан" – "Сампдорыя".
23.20. Аўтаімгненне.
23.25. Зоркі гавораць.
23.30. Спартыўная карусель.

Санкт-Пецярбург
9.00. Праграма-набажэнства.
* 9.30. "Клемянціна".
10.00. Экспрэс-кіно.
10.15. Тэлефільм.
11.00. Нядзельны лабірынт.
12.30. "Казімір Малевіч".
13.30. "Ціхая" дама С.Шолахава.
14.30. Сем сланоў.
15.00. Тэлеклуб "Класіка".
16.20. Казка за казкай.
16.55. "Следства вядуць "Знатакі".
18.30. Інфарм ТБ.
18.55. Аўтапілот.
19.10. "Следства вядуць "Знатакі".
◆20.20. "Рабі раз".
21.45. Ваш стыль.
◆21.55. "Трывожныя ночы ў Самары".

8-ы канал
* 15.00. "Трансформеры".
◆16.10. "На Гранатавых астравах".
17.45. Камедыйнае шоу "Скрытая камера".
◆18.15. "Кветка страсці".
20.40. Спорт-сакрэт.
◆21.05. "У Год чарапахі".
22.40. Foxy music.

Канал НТВ
◆17.00. "Першакласніца".
18.30. Тэлечасопіс "Майстэрства жыць".
◆19.00. "Паліцэйскі Кэтс і яго сабака". 43-я і 44-я серыі.
20.00. Вынікі.
◆21.10. "Янкі".
23.30. Чэмпіянат свету па веласпорту.

Каб зэканоміць ваш час:
◆ мастацкія фільмы
* мультфільмы

КІНААФІША МІНСКА

20—21 жніўня

«МАСКВА»: "Вар'яты з Беверлі-Хілз" – 14.00(л), 16.00, 19.40, 21.30. "Лепшыя ў Нью-Йорку" – 17.50. Шоу "Парадыз" – 20-га ў 23.00. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 21-га ў 22.00.

«КАСТРЫЧНІК»: "Вар'яты з Беверлі-Хілз" – 14.30 (21-га – л), 17.40, 19.20. "Пацукі, ці Начная мафія" – 16.10. "Лепшыя ў Нью-Йорку" – 21.00. Музычна-пацяшальная праграма "Макс-шоу" – 21.30.

«АЎРОРА»: "Ну, пачакай!" (вып. 1–8, д) – 13.30. "Далёкая краіна" (2 с.) – 14.00, 20.40. "Недатыкальныя"*** – 16.30, 18.40. "Прыватны курорт"** – 15.30, 19.10. "Шэльма ў чорным"*** – 17.20, 21.00.

«БЯРЭСЦЕ»: "Далёкая краіна" (2 с.) – 13.00, 17.00, 21.00. "Бай-бай, бэбі"**** – 11.30, 15.30, 19.30. "Жыкіны мемуары"**** – 12.00, 16.00, 20.00, 21.30. "Горкі месяц" (2 с.)*** – 13.30, 17.30.

«ВІЛЬНЮС»: "Далёкая краіна" (2 с.) – 16.10, 19.45. "Шэльма ў чорным"**** – 11.40, 14.30. "Караван смерці" – 13.20 (21-га – л). "Кат з Кабабланкі" – 18.30, 22.00 (н). Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 20-га ў 20.30.

«ДРУЖБА»: "Глушыцель"*** – 14.00 (21-га – л), 18.30. "Кат з Кабабланкі" – 15.30, 20.00. "Народжаны забіваць"**** – 17.00, 21.30.

«ПАРТЫЗАН»: "Смяротны заклад"**** – 15.40, 19.00, 20.40. "Фенікс-воін, ці Вайна амазонак"**** – 14.00, 17.20.

«ПЕРАМОГА»: "Бай-бай, бэбі"**** – 13.00, 14.40, 16.20. "Далёкая краіна" (2 с.) – 18.00, 20.20. Інфармацыйна-пацяшальная праграма – 21.00.

«САЛЮТ»: "Смяротны заклад"**** – 12.00, 15.20, 18.40, 22.00 (н). "Ноч выючага звера"*** – 13.40, 17.00, 20.20.

«СУЧАСНІК»: "Я абяцала, я пайду" – 14.30 (л). "Шалёныя ночы Клеапатры"**** – 16.00, 17.40, 19.20, 21.00.

«БЕЛАРУСЬ»: "Прынц з Нью-Йорка" – 13.30, 17.00, 20.30. "Запрашаем у паўналецце" – 17.20. "Універсальны салдат" – 11.30, 15.30, 21.10. "Самаволка"*** – 11.40, 15.10, 18.40. "На грэбені хвалі" – 13.20, 19.00.

«КІЕЎ»: "Я аб'яўляю вам вайну" – 15.00 (20-га – л). "Парыжскія свавольніцы"**** – 16.40, 18.20. "Калігула" (2 с.)**** – 20.00.

«КАМСАМОЛЕЦ»: "Галёшы шчасця" (д) – 10.30. "Пятая малпа" – 13.30, 18.10. "Народжаны забіваць"**** – 12.00, 15.10, 16.40, 19.50, 21.20. "Брудная бялізна" – 15.00, 16.30, 20.10, 21.30. Зала індыйскага фільма: "Маюры" (2 с.) – 18.00.

«МІР»: "Народжаны забіваць"**** – 14.00, 18.00, 20.00. "Дэтэктыў Кід" – 11.00, 15.00, 17.00. "Начны клуб"**** – 13.00, 19.00, 20.40. "Жыкіна дынастыя"*** – 12.00, 16.00. Відэазала: "Прамыя ўлікі" – 15.30, 17.30, 19.30.

«ПІЯНЕР»: "Варвара-краса, доўгая каса" (д) – 10.30. "Сакрэтны ўказ імператара" (д) – 13.40. "Прынц з Нью-Йорка" – 12.00, 17.10. "Па краі бездані" – 15.20, 18.50. Танцавальна-пацяшальная праграма – 20.30.

«РАКЕТА»: "Кібарг-паліцэйскі"** – 14.00, 17.40. "Небяспечная гульня"**** – 16.00, 19.50, 21.20.

«РАДЗІМА»: "Вярніце бабулю" (д) – 21-га ў 12.30. "Кібарг-паліцэйскі"** – 14.00, 17.20, 20.40. "Прынц з Нью-Йорка" – 15.40, 19.00. Відэазала: "Робатэх-3" – 16.00; "Мяшкі для трупаў" – 18.00; "Браты па зброі" – 20.00. Працуе відэабар з 14.00 да 23.00.

Дзяжурны рэдактар Павел СІМАНАЎ.
Стыльрэдактар Валянціна СКАРЫНКІНА

Заснавальнікі: ЦК СМБ, калектыў рэдакцыі газеты "Чырвоная змена".
Выдавец: газетна-выдавецкае закрытае акцыянернае таварыства "Маладняк", 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
Газета ўзнагароджана ордэнам Працоўнага Чырвонага Сцяга. Набрана і звярстана ў наборна-выдавецкім бюро "ЧЗ".
Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку", 220013, г.Мінск, пр. Ф. Скарыны, 79.
Выходзіць у аўторак, чацвер і суботу.

Аўтары надрукаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць прыведзеных фактаў. Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.
Час падпісання ў друк:
па графіку – 19.20, падпісана – 19.20.
М. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
Індэкс 63129. Тыраж 45 000. Зак. 91.

АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013 г.МІНСК, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная – 68-26-27; намеснікі галоўнага рэдактара – 32-12-82, 68-29-45; сакратарыят – 68-29-28; аддзел палітыкі – 68-25-55; аддзел эканомікі і сацыяльных праблем – 68-28-52; аддзел культуры і маральна-этычнага выхавання – 68-29-56; аддзел пісьмаў і вывучэння грамадскай думкі – 68-28-32; аддзел інфармацыі і аглядальнікі – 68-29-26; аддзел школьнай і студэнцкай моладзі – 68-25-93; аддзел ілюстрацыі – 68-27-74, 68-25-41; ул. кар. па Брэсцкай вобл. – (01622) 5-57-57, ул. кар. па Віцебскай вобл. – (02132) 2-36-37; РЭКЛАМНАЯ СЛУЖБА – тэл.68-27-21, 68-29-45. Факс: 32-21-03.

Галоўны рэдактар
Уладзімір БЕЛЬСКІ